

114/1992 Sb.

**ZÁKON
České národní rady**

ze dne 19. února 1992

o ochraně přírody a krajiny

Změna: 347/1992 Sb.
Změna: 289/1995 Sb.
Změna: 3/1997 Sb.
Změna: 16/1997 Sb.
Změna: 123/1998 Sb.
Změna: 161/1999 Sb., 238/1999 Sb.
Změna: 132/2000 Sb.
Změna: 76/2002 Sb., 320/2002 Sb.
Změna: 168/2004 Sb.
Změna: 218/2004 Sb.
Změna: 100/2004 Sb.
Změna: 387/2005 Sb.
Změna: 444/2005 Sb.
Změna: 222/2006 Sb.
Změna: 186/2006 Sb.
Změna: 124/2008 Sb.
Změna: 167/2008 Sb.
Změna: 312/2008 Sb.
Změna: 291/2009 Sb.
Změna: 349/2009 Sb.
Změna: 223/2009 Sb.
Změna: 381/2009 Sb.
Změna: 227/2009 Sb.
Změna: 281/2009 Sb.
Změna: 350/2012 Sb.

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ

Úvodní ustanovení

§ 1

Účel zákona

Účelem zákona je za účasti příslušných krajů, obcí, vlastníků a správců pozemků přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a vytvořit v souladu s právem Evropských společenství^{1c)} v České republice soustavu Natura 2000. Přitom je nutno zohlednit hospodářské, sociální a kulturní potřeby obyvatel a regionální a místní poměry.

§ 2

Ochrana přírody a krajiny

(1) Ochranou přírody a krajiny se podle tohoto zákona rozumí dále vymezená péče státu a fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.

(2) Ochrana přírody a krajiny podle tohoto zákona se zajišťuje zejména

a) ochranou a vytvářením územního systému ekologické stability krajiny,

b) obecnou ochranou druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a zvláštní ochranou těch druhů, které jsou vzácné či ohrožené, pozitivním ovlivňováním jejich vývoje v přírodě a zabezpečováním předpokladů pro jejich zachování, popřípadě i za použití zvláštních pěstebních a odchovných zařízení,

c) ochranou vybraných nalezišť nerostů, paleontologických nálezů a geomorfologických a geologických jevů i zvláštní ochranou vybraných nerostů,

d) ochranou dřevin rostoucích mimo les,

e) vytvářením sítě zvláště chráněných území a péčí o ně,

- f) účastí na tvorbě a schvalování lesních hospodářských plánů s cílem zajistit ekologicky vhodné lesní hospodaření,
- g) spoluúčastí v procesu územního plánování a stavebního řízení s cílem prosazovat vytváření ekologicky vyvážené a esteticky hodnotné krajiny,
- h) účastí na ochraně půdního fondu, zejména při pozemkových úpravách,
- i) ovlivňováním vodního hospodaření v krajině s cílem udržovat přirozené podmínky pro život vodních a mokřadních ekosystémů při zachování přirozeného charakteru a přírodě blízkého vzhledu vodních toků a ploch a mokřadů,
- j) obnovou a vytvářením nových přírodně hodnotných ekosystémů, například při rekultivacích a jiných velkých změnách ve struktuře a využívání krajiny,
- k) ochranou krajiny pro ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace.

§ 3

Vymezení pojmů

(1) Pro účely tohoto zákona se vymezují některé základní pojmy takto

- a) územní systém ekologické stability krajiny (dále jen "systém ekologické stability") je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability,
- b) významný krajinný prvek jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků. Zvláště chráněná část přírody je z této definice vyňata (písmeno f),
- c) planě rostoucí rostlina (dále jen "rostlina") je jedinec nebo kolonie rostlinných druhů včetně hub, jejichž populace se udržují v přírodě samovolně. Rostlinou jsou všechny její podzemní i nadzemní části,
- d) volně žijící živočich (dále jen „živočich“) je jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince. Jedinec zdivočelé populace domestikovaného druhu se za volně žijícího živočicha nepovažuje,
- e) živočich odchovaný v lidské péči je jedinec živočišného druhu narozený a odchovaný v kontrolovaném prostředí¹⁾ jako potomek rodičů získaných v souladu s tímto zákonem a právními předpisy v oblasti obchodování s ohroženými druhy^{1a)},
- f) záchranná stanice je zařízení, které na konkrétně vymezeném území působnosti zajišťuje komplexní péči o všechny živočichy dočasně neschopné přežít ve volné přírodě s cílem navrátit je do přírody, živočichům trvale neschopným přežít ve volné přírodě poskytuje, je-li to vhodné a účelné vzhledem k jejich zdravotnímu stavu, odpovídající dlouhodobou péči, poskytuje informace o příčinách ohrožení a vhodných způsobech ochrany živočichů a může spolupracovat při provádění opatření k předcházení zraňování nebo úhynu živočichů,
- g) živočišný nebo rostlinný druh je rovněž systematická jednotka nižšího řádu,
- h) zvláště chráněná část přírody je velmi významná nebo jedinečná část živé či neživé přírody; může jí být část krajiny, geologický útvar, strom, živočich, rostlina a nerost, vyhlášený ke zvláštní ochraně státním orgánem podle části třetí nebo páté tohoto zákona,
- i) dřevina rostoucí mimo les (dále jen "dřevina") je strom či keř rostoucí jednotlivě i ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní půdní fond,¹⁾
- j) paleontologický nálezy je věc, která je významným dokladem nebo pozůstatkem života v geologické minulosti a jeho vývoje do současnosti,
- k) biotop je soubor veškerých neživých a živých činitelů, které ve vzájemném působení vytvářejí životní prostředí určitého jedince, druhu, populace, společenstva. Biotop je takové místní prostředí, které splňuje nároky charakteristické pro druhy rostlin a živočichů,
- l) ekosystém je funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase,
- m) krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky,
- n) přírodní stanoviště je přírodní nebo polopřírodní suchozemská nebo vodní plocha, která je vymezena na základě geografických charakteristik a charakteristik živé a neživé přírody,
- o) přírodní stanoviště v zájmu Evropských společenství (dále jen "evropská stanoviště") jsou přírodní stanoviště na evropském území členských států Evropských společenství těch typů, které jsou ohroženy vymizením ve svém přirozeném areálu rozšíření

nebo mají malý přirozený areál rozšíření v důsledku svého ústupu či v důsledku svých přirozených vlastností nebo představují výjimečné příklady typických charakteristik jedné nebo více z biogeografických oblastí, a která jsou stanovena právními předpisy Evropských společenství;1b) jako prioritní se označují ty typy evropských stanovišť, které jsou na evropském území členských států Evropských společenství ohrožené vymizením, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost, a které jsou stanovené právními předpisy Evropských společenství,1e)

p) druhy v zájmu Evropských společenství (dále jen "evropsky významné druhy") jsou druhy na evropském území členských států Evropských společenství, které jsou ohrožené, zranitelné, vzácné nebo endemické, a které jsou stanovené právními předpisy Evropských společenství;1c) jako prioritní se označují evropsky významné druhy, vyžadující zvláštní územní ochranu, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost, a které jsou stanovené právními předpisy Evropských společenství,1d)

q) evropsky významná lokalita je lokalita vyžadující zvláštní územní ochranu1e) a splňující podmínky podle § 45a odst. 1, která 1. byla zařazena do seznamu lokalit nacházejících se na území České republiky vybraných na základě kritérií stanovených právními předpisy Evropských společenství1e) a vyžadující územní ochranu (dále jen "národní seznam"), a to až do doby jejího zařazení do seznamu lokalit významných pro Evropská společenství (dále jen "evropský seznam"), 2. splňuje podmínky pro zařazení do národního seznamu, ale nebyla tam zařazena, a vyskytuje se na ní prioritní typ přírodního stanoviště nebo prioritní druh, a o jejímž zařazení do evropského seznamu se s Evropskou komisí (dále jen "Komise") jedná, a to až do doby, kdy se o zařazení nebo nezařazení lokality dohodne Česká republika s Komisí nebo do rozhodnutí Rady Evropské unie (dále jen "sporná lokalita"), nebo 3. byla zařazena do evropského seznamu,

r) Natura 20001g) je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat typy evropských stanovišť1d) a stanoviště evropsky významných druhů1f) v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit. Na území České republiky je Natura 2000 tvořena vymezenými ptačími oblastmi a vyhlášenými evropsky významnými lokalitami,

s) stav přírodního stanoviště z hlediska ochrany se považuje za "příznivý", pokud jeho přirozený areál rozšíření a plochy, které v rámci tohoto areálu pokrývá, jsou stabilní nebo se zvětšují a specifická struktura a funkce, které jsou nezbytné pro jeho dlouhodobé zachování, existují a budou pravděpodobně v dohledné době i nadále existovat, a stav jeho typických druhů z hlediska ochrany je příznivý,

t) stav druhu z hlediska ochrany je považován za "příznivý", jestliže údaje o populační dynamice příslušného druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště, a přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen, a existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populace,

u) celistvostí evropsky významné lokality anebo ptačí oblasti se rozumí soudržnost ekologických struktur a funkcí evropsky významné lokality anebo ptačí oblasti posuzovaná ve vztahu k předmětům jejich ochrany,

v) chov je jakékoliv držení živočicha v zajetí.

(2) Typy evropských stanovišť a evropsky významné druhy, které se vyskytují na území České republiky, stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem. U evropsky významných druhů označí ty, které vyžadují podle právních předpisů Evropských společenství zvláštní územní ochranu.1f)

ČÁST DRUHÁ

Obecná ochrana přírody a krajiny

§ 4

Základní povinnosti při obecné ochraně přírody

(1) Vymezení systému ekologické stability, zajišťujícího uchování a reprodukci přírodního bohatství, příznivé působení na okolní méně stabilní části krajiny a vytvoření základů pro mnohostranné využívání krajiny stanoví a jeho hodnocení provádějí orgány územního plánování a ochrany přírody ve spolupráci s orgány vodohospodářskými, ochrany zemědělského půdního fondu a státní správy lesního hospodářství. Ochrana systému ekologické stability je povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ; jeho vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. Podrobnosti vymezení a hodnocení systému ekologické stability a podrobnosti plánů, projektů a opatření v procesu jeho vytváření stanoví Ministerstvo životního prostředí České republiky (dále jen "Ministerstvo životního prostředí") obecně závazným právním předpisem.

(2) Významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umísťování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů. Podrobnosti ochrany významných krajinných prvků stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) Závazné stanovisko orgánu ochrany přírody z hlediska tohoto zákona je také nezbytné ke schválení lesních hospodářských plánů a protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov2), k odlesňování a zalesňování pozemků nad 0,5 ha a k výstavbě lesních cest a lesních melioračních systémů. K pěstebním a těžebním zásahům v lesích prováděným v souladu

s lesním hospodářským plánem nebo protokolárně převzatou lesní hospodářskou osnovou a při nahodilé těžbě se závazné stanovisko orgánu ochrany přírody nevyžaduje. Závazné stanovisko ke schválení lesních hospodářských plánů a protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov se vydává na žádost příslušného orgánu státní správy lesů. K závazným stanoviskům vydaným po lhůtě 60 dnů od doručení žádosti příslušnému orgánu ochrany přírody se nepřihlíží. Požádá-li vlastník3a) o předběžnou informaci podle § 90 odst. 17 o podmínkách vydání souhlasného závazného stanoviska ke schválení lesního hospodářského plánu, příslušný orgán tuto informaci poskytne zpravidla ke dni konání základního šetření, nejpozději do 60 dnů od obdržení žádosti.

(4) V rámci řízení o vydání závazného stanoviska podle odstavce 3 orgán ochrany přírody provede také hodnocení důsledků lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov pro evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Orgán ochrany přírody nevydává souhlasné závazné stanovisko ke schválení lesních hospodářských plánů a protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov, pokud by měly významný negativní vliv na příznivý stav předmětu ochrany evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. V ostatních případech orgán ochrany přírody vydá souhlasné závazné stanovisko. Závazné stanovisko ke schválení lesních hospodářských plánů a protokolárnímu předání lesních hospodářských osnov nahrazuje odůvodněné stanovisko podle § 45i odst. 1. Na postup hodnocení důsledků lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov se nepoužijí ustanovení zvláštních právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí3b).

§ 5

Obecná ochrana rostlin a živočichů

(1) Všechny druhy rostlin a živočichů jsou chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchyttem, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. Při porušení těchto podmínek je orgán ochrany přírody oprávněn rušivou činností omezit stanovením závazných podmínek.

(2) Ochrana podle odstavce 1 se nevztahuje na zásahy při hubení rostlin a živočichů upravené zvláštními předpisy.4) Ohrožené nebo vzácné druhy živočichů a rostlin jsou zvláště chráněny podle § 48 až 50 tohoto zákona.

(3) Fyzické a právnické osoby jsou povinny při provádění zemědělských, lesnických a stavebních prací, při vodohospodářských úpravách, v dopravě a energetice postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky. Orgán ochrany přírody uloží zajištění či použití takovýchto prostředků, neučiní-li tak povinná osoba sama.

(4) Záměrné rozšíření geograficky nepůvodního druhu rostliny či živočicha do krajiny je možné jen s povolením orgánu ochrany přírody; to neplatí pro nepůvodní druhy rostlin, pokud se hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo vlastníkem lesa převzaté lesní hospodářské osnovy. Geograficky nepůvodní druh rostliny nebo živočicha je druh, který není součástí přirozených společenstev určitého regionu.

(5) Záměrné rozšiřování křížence druhů rostlin či živočichů do krajiny je možné jen s povolením orgánů ochrany přírody.

(6) Orgán ochrany přírody může rozhodnout v souladu se zvláštními právními předpisy4b) o odlovu geograficky nepůvodních živočichů, včetně stanovení podmínek.

(7) Vývoz a dovoz ohrožených rostlin a živočichů chráněných mezinárodními úmluvami, kterými je Česká republika vázána (dále jen "mezinárodní úmluvy"), povoluje orgán ochrany přírody, s výjimkou vývozu a dovozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, který je upraven zvláštním předpisem.4a)

(8) Každý, kdo se ujal živočicha neschopného v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě, zajistí jeho nezbytné ošetření, nebo ho za tímto účelem předá provozovateli záchranné stanice. Jde-li o živočicha dočasně neschopného přežít ve volné přírodě, osoba, která se ho ujala, přijme opatření k zamezení takových tělesných změn nebo změn chování, které by následně znemožnily jeho návrat do přírody a jeho zapojení do volně žijící populace. Jde-li o zvláště chráněného živočicha, postupuje se podle § 52 odst. 2.

(9) Záchrannou stanici lze provozovat pouze na základě rozhodnutí Ministerstva životního prostředí o povolení k provozování záchranné stanice, v rámci něhož se stanoví místo, kde se záchranná stanice nachází, vymezení její územní působnosti a rozsah péče, kterou může záchranná stanice poskytovat s ohledem na její vybavení a odborné zázemí. V žádosti o povolení k provozování záchranné stanice musí být navržen rozsah poskytované péče, vymezení územní působnosti a popsáno její personální, organizační a technické zajištění. Ministerstvo životního prostředí si k vydání rozhodnutí vyžádá stanovisko místně příslušného orgánu ochrany zvířat, myslivosti a veterinární správy4b). Označení „záchranná stanice“ může používat pouze ten, kdo je držitelem platného povolení k provozování stanice podle tohoto ustanovení (dále jen „provozovatel záchranné stanice“). Ministerstvo životního prostředí vede přehled záchranných stanic a zveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(10) Ministerstvo životního prostředí může z vlastního podnětu, na návrh provozovatele záchranné stanice nebo na návrh orgánu státní správy uvedeného v odstavci 8 změnit nebo zrušit povolení k provozování záchranné stanice, jestliže se změnilo nebo zaniklo podmínky, za jakých bylo povolení vydáno, nebo jestliže provozovatel záchranné stanice při péči o živočichy závažně nebo opakovaně porušuje ustanovení tohoto zákona o zvláštní ochraně druhů nebo předpisy na ochranu zvířat proti týrání. V rozhodnutí o změně nebo zrušení povolení k provozování záchranné stanice Ministerstvo životního prostředí stanoví, je-li to nezbytné, způsob zabezpečení další péče o živočichy chované v záchranné stanici.

(11) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem bližší podmínky pro držení živočichů v záchranných stanicích, zejména s ohledem na možnost zapojení těchto živočichů zpět do volně žijících populací a způsob péče o živočichy.

§ 5a

Ochrana volně žijících ptáků

(1) V zájmu ochrany druhů ptáků, kteří volně žijí na evropském území členských států Evropských společenství (dále jen "ptáci"), je zakázáno

- a) jejich úmyslné usmrcování nebo odchyt jakýmkoliv způsobem,
- b) úmyslné poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd,
- c) sběr jejich vajec ve volné přírodě a jejich držení, a to i prázdných,
- d) úmyslné vyrušování těchto ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat, pokud by šlo o vyrušování významné z hlediska cílů směrnice o ptácích,^{4c)}
- e) držení druhů ptáků, jejichž lov a odchyt jsou zakázány.

(2) Prodej, přeprava za účelem prodeje, držení a chov za účelem prodeje a nabízení za účelem prodeje živých nebo mrtvých ptáků a jakýchkoliv snadno rozpoznatelných částí ptáků nebo výrobků z ptáků jsou zakázány.

(3) Kdo takové ptáky, na něž se vztahuje zákaz, drží, chová, dopravuje, vyměňuje nebo nabízí za účelem prodeje nebo výměny, je povinen prokázat na výzvu orgánu ochrany přírody nebo strážce přírody jejich zákonný původ a svou totožnost. Při prokázání původu se postupuje obdobně podle § 54.

(4) Ustanovení odstavce 1 písm. a) a e) se nevztahuje na lov některých druhů ptáků vymezený a prováděný v souladu s předpisy o myslivosti a tímto zákonem. Ustanovení odstavce 1 písm. e) a odstavce 2 se nevztahuje na chov ptáků, kteří jsou zvířeti, již lze lovit. Seznam těchto druhů stanoví Ministerstvo životního prostředí po dohodě s Ministerstvem zemědělství prováděcím právním předpisem.

(5) Každý, kdo buduje nebo rekonstruuje nadzemní vedení vysokého napětí, je povinen opatřit je ochrannými prostředky, které účinně zabrání usmrcování ptáků elektrickým proudem.

(6) Na zvláště chráněné druhy ptáků podle § 48 se toto ustanovení a § 5b vztahují jen tehdy, neplatí-li pro ně ochrana přísnější, a to podle § 50 až 57 nebo podle zvláštního zákona.^{4a)}

§ 5b

Podmínky pro odchylný postup při ochraně ptáků

(1) Orgán ochrany přírody může, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení, rozhodnutím stanovit postup odchylný od postupu uvedeného v § 5a odst. 1 a 2, je-li to potřebné v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, v zájmu bezpečnosti leteckého provozu, při prevenci závažných škod na úrodě, domácích zvířatech, lesích, rybářství a vodním hospodářství nebo za účelem ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Odchylný postup může být stanoven také pro účely výzkumu a výuky, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení druhu v jeho původní oblasti rozšíření nebo pro chov v lidské péči pro tyto účely.

(2) Orgán ochrany přírody může stanovit odchylný postup podle odstavce 1 pro odchyt, držení nebo jiné využívání ptáků v malém množství za předpokladu, že rozhodnutí o odchylném postupu se vydá jen na základě vyhodnocení stavu místní populace a za stanovení přísně kontrolovaných podmínek.

(3) Rozhodnutí podle odstavce 1 musí obsahovat

- a) označení druhů a množství ptáků, na které se má odchylný postup vztahovat,
- b) prostředky, způsob nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení,
- c) důvod pro odchylný postup vycházející z odstavce 1 nebo 2, podmínky a časové a místní okolnosti, za nichž lze takto postupovat,
- d) způsob kontrol, které bude orgán ochrany přírody stanovující odchylný postup provádět.

(4) V případě, že se bude odchylný postup týkat blíže neurčeného okruhu osob, stanoví jej Ministerstvo životního prostředí opatřením obecné povahy, které musí obsahovat náležitosti podle odstavce 3 písm. a) až d) a podmínky, za nichž může být odchylný postup uplatněn. Orgánem, který je v takovém případě oprávněn vyhlásit, že podmínky pro odchylný postup nastaly, je místně příslušný orgán ochrany přírody.

(5) Kdo provádí činnosti stanovené podle odstavce 1 nebo 4, je povinen do 31. prosince každého roku nahlásit orgánu ochrany přírody zásah provedený na základě odchylného postupu. Orgán ochrany přírody o tom neprodleně informuje Ministerstvo životního prostředí.

§ 6

Registrace významných krajinných prvků

(1) Rozhodnutí o registraci významného krajinného prvku vydává orgán ochrany přírody. Účastníkem řízení je vlastník dotčeného pozemku. Rozhodnutí o registraci se oznamuje rovněž nájemci dotčeného pozemku, územně příslušnému stavebnímu úřadu a obci.

(2) V rozhodnutí podle odstavce 1 se kromě náležitostí stanovených obecnými předpisy o správním řízení^{4b}) vždy uvede vymezení významného krajinného prvku a poučení o právních následcích registrace (§ 4 odst. 2).

(3) Rozhodnutí podle odstavce 1 může orgán ochrany přírody, který o registraci rozhodl, zrušit pouze v případě veřejného zájmu.

§ 7

Ochrana dřevin

(1) Dřeviny jsou chráněny podle tohoto ustanovení před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a 48) nebo ochrana podle zvláštních předpisů.⁵)

(2) Péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování je povinností vlastníků. Při výskytu nákazy dřevin epidemickými či jinými jejich vážnými chorobami, může orgán ochrany přírody uložit vlastníkům provedení nezbytných zásahů, včetně pokácení dřevin.

§ 8

Povolení ke kácení dřevin

(1) Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Povolení lze vydat ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin. Povolení ke kácení dřevin na silničních pozemcích může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě se silničním správním úřadem⁶) a povolení ke kácení dřevin u železničních drah může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě s drážním správním úřadem^{6a}).

(2) Povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů, při údržbě břehových porostů prováděné při správě vodních toků, k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav^{6b}) a z důvodů zdravotních, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin.

(3) Povolení není třeba ke kácení dřevin se stanovenou velikostí, popřípadě jinou charakteristikou. Tuto velikost, popřípadě jinou charakteristiku stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.

(5) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem nedovolené zásahy do dřevin, které jsou v rozporu s požadavky na jejich ochranu, náležitosti žádosti o povolení kácení dřevin rostoucích mimo les, náležitosti oznámení o kácení dřevin a období, ve kterém se kácení dřevin zpravidla provádí.

§ 9

Náhradní výsadba a odvod

(1) Orgán ochrany přírody může ve svém rozhodnutí o povolení kácení dřevin uložit žadateli přiměřenou náhradní výsadbu ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin. Současně může uložit následnou péči o dřeviny po nezbytně nutnou dobu, nejvýše však na dobu pěti let.

(2) Náhradní výsadbu podle odstavce 1 lze uložit na pozemcích, které nejsou ve vlastnictví žadatele o kácení, jen s předchozím souhlasem jejich vlastníka. Obce vedou přehled pozemků vhodných pro náhradní výsadbu ve svém územním obvodu po předběžném projednání s jejich vlastníkem.

(3) Pokud orgán ochrany přírody neuloží provedení náhradní výsadby podle odstavce 1, je ten, kdo kácí dřeviny z důvodů výstavby a s povolením orgánu ochrany přírody povinen zaplatit odvod do rozpočtu obce, která jej použije na zlepšení životního prostředí. Ten, kdo kácí dřeviny protiprávně, je povinen zaplatit odvod do Státního fondu životního prostředí České republiky.⁷) Výši odvodů, podmínky pro jejich ukládání i případné prominutí stanoví zvláštní zákon.

(4) Zajištěním náhradní výsadby podle odstavce 1 nebo zaplacením odvodu podle odstavce 3 je zároveň splněna povinnost náhradního opatření podle § 86 odst. 2 i náhrady ekologické újmy.⁸)

§ 10

Ochrana a využití jeskyní

(1) Jeskyně jsou podzemní prostory vzniklé působením přírodních sil, včetně jejich výplní a přírodních jevů v nich.

(2) Ničit, poškozovat nebo upravovat jeskyně nebo jinak měnit jejich dochovaný stav je zakázáno. Výjimku z tohoto zákazu může udělit orgán ochrany přírody pouze v případech, kdy je to v zájmu ochrany jeskyně nebo kdy jiný veřejný zájem chráněný tímto nebo jiným zákonem výrazně převažuje nad zájmem na ochraně jeskyní.

(3) Pro průzkum nebo výzkum jeskyně je třeba povolení orgánu ochrany přírody. Povolení nepotřebují osoby

pověřené orgánem ochrany přírody k provádění monitoringu nebo inventarizace, dále osoby při výkonu státní správy, policie, osoby při plnění úkolů obrany státu a osoby při zajišťování veterinární péče, záchranných služeb nebo správy vodních toků.

(4) Stejně ochrany podle odstavců 2 a 3 jako jeskyně požívají i přírodní jevy na povrchu (například krasové závrtý, škrapy, ponory a vývěry krasových vod), které s jeskyněmi souvisejí.

(5) Zjištění jeskyně při dobývání nerostných surovin nebo při provádění geologických prací je osoba oprávněná k dobývání⁹⁾ nebo osoba provádějící geologické práce povinna bezodkladně oznámit orgánu ochrany přírody. Osoba oprávněná k dobývání je též povinna po nezbytně nutnou dobu, pokud nebude ohrožena bezpečnost a ochrana zdraví při práci, zastavit dobývací činnosti, které by mohly poškodit zjištěnou jeskyni, a na své náklady zajistit dokumentaci jeskyně. Dokumentaci předá orgánu ochrany přírody. Obsah a rozsah dokumentace stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

§ 11

Ochrana paleontologických nálezů

(1) Kdo učiní paleontologický nález, který sám rozpozná, je povinen zajistit jeho ochranu před zničením, poškozením nebo odcizením a opatřit jej údaji o náleзовých okolnostech, zejména místě nálezu. Dále je povinen na písemné vyzvání orgánu ochrany přírody sdělit údaje o učiněném nálezu a umožnit přístup a dokumentaci tohoto nálezu osobám pověřeným orgánem ochrany přírody.

(2) Vlastník pozemku, na němž byl paleontologický nález učiněn, nebo ten, kdo vykonává činnosti, při nichž k nálezu došlo, je povinen umožnit na žádost orgánu ochrany přírody osobám tímto orgánem pověřeným provedení záchranného paleontologického výzkumu a po dobu jeho konání, nejdéle však po dobu osmi dnů od ohlášení nálezu, nedohodnou-li se strany jinak, zdržet se na místě nálezu činnosti, která by mohla vést k jeho zničení nebo poškození. Po ukončení záchranného paleontologického výzkumu musí být osobám pověřeným orgánem ochrany přírody umožněno provádět odborný paleontologický dohled nad dalšími pracemi.

(3) Vývoz paleontologických nálezů je povolen jen se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 12

Ochrana krajinného rázu a přírodní park

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činnostmi snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umisťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

(2) K umisťování a povolování staveb, jakož i jiných činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody^{9a)}.

§ 13

Přechodně chráněné plochy

(1) Území s dočasným nebo nepředvídaným výskytem významných rostlinných nebo živočišných druhů, nerostů nebo paleontologických nálezů může orgán ochrany přírody svým rozhodnutím vyhlásit za přechodně chráněnou plochu. Přechodně chráněnou plochu lze vyhlásit též z jiných vážných důvodů, zejména vědeckých, studijních či informačních. Přechodně chráněná plocha se vyhláší na předem stanovenou dobu, případně na opakované období, například dobu hnízdění. V rozhodnutí o jejím vyhlášení se omezí takové využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení vývoje předmětu ochrany.

(2) Vznikne-li vlastníku či nájemci pozemku v důsledku ochranných podmínek přechodně chráněné plochy újma nikoliv nepatrná, přísluší mu na jeho žádost finanční náhrada od orgánu ochrany přírody, který přechodně chráněnou plochu vyhlásil. Orgán ochrany přírody při rozhodování o výši finanční náhrady může požadovat doložení žádosti doklady či údaji o výnosu pozemku.

ČÁST TŘETÍ

Zvláště chráněná území

HLAVA PRVNÍ

§ 14

Kategorie zvláště chráněných území

(1) Území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná lze vyhlásit za zvláště chráněná; přitom se stanoví podmínky jejich ochrany.

(2) Kategorie zvláště chráněných území jsou

- a) národní parky,
- b) chráněné krajinné oblasti,
- c) národní přírodní rezervace,
- d) přírodní rezervace,
- e) národní přírodní památky,
- f) přírodní památky.

HLAVA DRUHÁ

§ 15

Národní parky

(1) Rozsáhlá území, jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam, lze vyhlásit za národní parky.

(2) Veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování a zlepšení přírodních poměrů a musí být v souladu s vědeckými a výchovnými cíli sledovanými jejich vyhlášením.

(3) Národní parky, jejich poslání a bližší ochranné podmínky se vyhlašují zákonem.

§ 16

Základní ochranné podmínky národních parků

(1) Na celém území národních parků je zakázáno

- a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch,
- b) zneškodňovat odpady, které mají původ mimo území národního parku a zneškodňovat ostatní odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
- c) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- d) vjíždět a setrávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu a vozidel vodo hospodářských organizací,
- e) pořádat a organizovat hromadné sportovní, turistické a jiné veřejné akce a provozovat vodní sporty mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
- f) provozovat horolezectví a létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,
- g) sbírat rostliny kromě lesních plodů či odchytávat živočichy, není-li stanoveno jinak v tomto zákoně, bližších ochranných podmínkách či návštěvním řádu národního parku,
- h) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,
- i) zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy a bažantnice, kromě záchranných chovů, a používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,
- j) měnit stávající vodní režim pozemků,
- k) stavět nové dálnice, silnice, železnice, průmyslové stavby, sídelní útvary, plavební kanály, elektrická vedení velmi vysokého napětí a dálkové produktovody,
- l) provádět chemický posyp cest,
- m) těžit nerosty, horniny a humolity kromě stavebního kamene a písku pro stavby na území národního parku,

- n) pořádat vyhlídkové lety motorovými vzdušnými dopravními prostředky,
- o) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany národního parku.

(2) Na území první zóny národního parku (§ 17 odst. 1) je dále zakázáno

- a) povolovat a umisťovat nové stavby,
- b) vstupovat mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků,
- c) měnit současnou skladbu a plochu kultur, nevyplyvá-li změna z plánu péče o národní park,
- d) hnojit, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady.

§ 17

Členění území národních parků

(1) Metody a způsoby ochrany národních parků jsou odstupňovány na základě členění území národních parků zpravidla do tří zón ochrany přírody vymezených s ohledem na přírodní hodnoty. Nejpřísnější režim ochrany se stanoví pro první zónu. Bližší charakteristiku a režim zón upravuje obecně závazný právní předpis, kterým se národní park vyhláší.

(2) Vymezení a změny jednotlivých zón ochrany přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou po projednání s dotčenými obcemi. Hranice první zóny vyznačí správa národního parku v terénu vhodným způsobem.

§ 18

zrušen

§ 19

Návštěvní řády národních parků

(1) Na území národních parků je omezen vstup, vjezd, volný pohyb osob mimo zastavěné území a rekreační a turistická aktivita osob. Podmínky tohoto omezení a výčet turistických a rekreačních činností, které jsou zakázány, stanoví tento zákon a návštěvní řády.

(2) Návštěvní řád vydává orgán ochrany přírody národního parku opatřením obecné povahy; osoby trvale bydlící či pracující v národním parku mohou být z její působnosti ve stanoveném rozsahu vyňaty. Návštěvní řád může být vydán také pro část území národního parku.

(3) Návštěvní řád obsahuje ustanovení o výchovném a osvětovém využívání národního parku.

§ 20

Rada národního parku

(1) K projednání a posouzení všech důležitých dokumentů ochrany a řízení národního parku a jeho ochranného pásma, zejména členění území národního parku do zón ochrany přírody, plánu péče, návštěvního řádu, způsobu péče o les a územních plánů, zřizuje orgán ochrany přírody národního parku radu národního parku (dále jen "rada") jako iniciativní a konzultační orgán pro záležitosti příslušného národního parku.

(2) Členy rady jsou delegovaní zástupci obcí a krajů a v horských oblastech zástupci Horské služby, na jejichž území se národní park a jeho ochranné pásmo rozkládá. Další členy rady jmenuje orgán ochrany přírody národního parku z nejvýznamnějších právnických a fyzických osob s podnikatelskou činností na území národního parku, zejména z oblasti lesnictví, zemědělství, obchodu a cestovního ruchu, odborníků z vědeckých a odborných pracovišť, popřípadě z jiných orgánů státní správy.

(3) Před schválením zón národního parku (§ 17), návštěvního řádu (§ 19) a plánu péče o národní park je orgán ochrany přírody povinen dohodnout návrh těchto dokumentů se zástupci obcí, delegovanými do rady podle odstavce 2.

(4) Nedojde-li k dohodě podle odstavce 3, předloží rada rozpor se svým stanoviskem Ministerstvu životního prostředí, které věc rozhodne po projednání s dotčenými obcemi.

§ 21

Právo myslivosti a rybářství v národních parcích

Výkon práva myslivosti a práva rybářství podle zvláštních předpisů¹⁰⁾ může být v určitých částech národního parku nebo na celém jeho území orgánem ochrany přírody omezen nebo vyloučen.

§ 22

Lesy národních parků

(1) Lesy v národním parku nelze zařazovat do kategorie lesů hospodářských;¹¹⁾ ustanovení o zásazích proti škůdcům¹²⁾ a o případech mimořádných okolností a nepředvídaných škod³⁾ lze použít jen se souhlasem a v rozsahu

stanoveném orgánem ochrany přírody.

(2) Příslušnost hospodařit s majetkem k lesům, lesnímu půdnímu fondu a jinému lesnímu majetku ve státním vlastnictví, který je na území národních parků a jejich ochranných pásem, převedou právnické osoby vykonávající příslušnost hospodařit s majetkem na příslušnou správu národního parku do jednoho roku od nabytí účinnosti tohoto zákona a u národních parků vyhlášených po nabytí účinnosti tohoto zákona do jednoho roku od vyhlášení národního parku.

(3) K majetku převedenému podle odstavce 2 vykonává příslušná správa národního parku příslušnost hospodařit s majetkem přímo nebo prostřednictvím právnické osoby, kterou k tomuto účelu zřídí.

(4) Lhůta k převedení majetku podle odstavce 2 se pro Krkonošský národní park stanoví na dva roky.

§ 23

Právo vlastnictví k některému majetku v národních parcích

(1) Lesy, lesní půdní fond, vodní toky a vodní plochy na území národních parků, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, nelze zcizit. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.¹³⁾

(2) Za zcizení podle odstavce 1 se nepovažují směny pozemků odůvodněné zájmy ochrany přírody.

§ 24

Poplatky v národních parcích

(1) Za vjezd a setrvání motorovými vozidly na území národního parku nebo za vstup do jeho vybraných míst mimo zastavěná území obcí může orgán ochrany přírody vybírat poplatek. Tento poplatek neplatí osoby pracující, trvale bydlící nebo fyzické osoby vlastníci rekreační objekty na území národního parku.

(2) Za jízdu na území národního parku motorovým vozidlem, jehož vjezd podléhá poplatku podle odstavce 1, může orgán ochrany přírody rovněž vybírat jednorázový poplatek.

(3) Výši poplatků podle odstavců 1 a 2, okruh osob osvobozených od poplatku, vzor potvrzení o zaplacení poplatku nebo potvrzení o osvobození od poplatku a určení vybraných míst na území národního parku, na která se povinnost platit poplatek za vstup vztahuje, stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

(4) Poplatky v národních parcích jsou příjmem příslušného orgánu ochrany přírody národního parku.

(5) Využije-li orgán ochrany přírody oprávnění podle odstavců 1 a 2, nelze v těchto místech vybírat poplatek podle zákona o místních poplatcích.¹⁴⁾

HLAVA TŘETÍ

§ 25

Chráněné krajinné oblasti

(1) Rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení, lze vyhlásit za chráněné krajinné oblasti.

(2) Hospodářské využívání těchto území se provádí podle zón odstupňované ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce těchto území. Rekreační využití je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty chráněných krajinných oblastí.

(3) Chráněné krajinné oblasti, jejich poslání a bližší ochranné podmínky vyhláší vláda republiky nařízením.

§ 26

Základní ochranné podmínky chráněných krajinných oblastí

(1) Na celém území chráněných krajinných oblastí je zakázáno

a) zneškodňovat odpady mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

b) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody,

c) vjíždět a setrvávat s motorovými vozidly a obytnými přívěsy mimo silnice a místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vjezdu a setrávání vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu a zdravotní a veterinární službu,

d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

e) používat otrávených návnad při výkonu práva myslivosti,

- f) stavět nové dálnice, sídelní útvary a plavební kanály,
- g) pořádat automobilové a motocyklové soutěže,
- h) provádět chemický posyp cest,
- i) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany chráněné krajinné oblasti.

(2) Na území první zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

- a) umisťovat a povolovat nové stavby,
- b) povolovat a měnit využití území,
- c) měnit současnou skladbu a plochy kultur, nevyplyvá-li změna z plánu péče o chráněnou krajinnou oblast,
- d) hnojit pozemky, používat kejdu, silážní šťávy a ostatní tekuté odpady,
- e) těžit nerosty a humolity.

(3) Na území první a druhé zóny chráněné krajinné oblasti je dále zakázáno

- a) hospodařit na pozemcích mimo zastavěná území obcí způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit podstatné změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů anebo nevratně poškozovat půdní povrch, používat biocidy, měnit vodní režim či provádět terénní úpravy značného rozsahu,
- b) zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy, bažantnice,
- c) pořádat soutěže na jízdních kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 27

Členění území chráněných krajinných oblastí

(1) K bližšímu určení způsobu ochrany přírody chráněných krajinných oblastí se vymezují zpravidla 4, nejméně však 3 zóny odstupňované ochrany přírody; první zóna má nejpřísnější režim ochrany. Podrobnější režim zón ochrany přírody chráněných krajinných oblastí upravuje právní předpis, kterým se chráněná krajinná oblast vyhláškou.

(2) Vymezení a změny jednotlivých zón ochrany přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

HLAVA ČTVRTÁ

§ 28

Národní přírodní rezervace

(1) Menší území mimořádných přírodních hodnot, kde jsou na přirozený reliéf s typickou geologickou stavbou vázány ekosystémy významné a jedinečné v národním či mezinárodním měřítku, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní rezervace; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky.

(2) Využívání národní přírodní rezervace je možné jen v případě, že se jím uchová či zlepší dosavadní stav přírodního prostředí.

§ 29

Základní ochranné podmínky národních přírodních rezervací

Na celém území národních přírodních rezervací je zakázáno

- a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů nebo nevratně poškozovat půdní povrch, provádět chemizaci, změnu vodního režimu a terénní úpravy,
- b) povolovat a umisťovat stavby,
- c) těžit nerosty a humolity,
- d) vstupovat a vjíždět mimo cesty vyznačené se souhlasem orgánu ochrany přírody, kromě vlastníků a nájemců pozemků, osob zajišťujících lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu, při výkonu této činnosti,
- e) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,
- f) provozovat horolezectví, létání na padácích a závěsných kluzácích a jezdit na kolech mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,
- g) zavádět intenzivní chovy zvířete, například obory, farmové chovy a bažantnice a používat otrávených návnad při výkonu práva

myslivosti,

h) vjíždět motorovými vozidly, kromě vozidel orgánů státní správy, vozidel potřebných pro lesní a zemědělské hospodaření, obranu státu a ochranu státních hranic, požární ochranu, zdravotní a veterinární službu,

i) sbírat či odchyťovat rostliny a živočichy, nejde-li o případy podle § 30,

j) tábořit a rozdělávat ohně mimo místa vyhrazená orgánem ochrany přírody,

k) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany národní přírodní rezervace.

§ 30

Právo myslivosti a rybářství v národních přírodních rezervacích

Výkon rybářského a mysliveckého práva v národních přírodních rezervacích je možný jen se souhlasem orgánu ochrany přírody.

§ 31

Lesy národních přírodních rezervací

Lesy v národních přírodních rezervacích nelze zařazovat do kategorie lesů hospodářských;¹¹⁾ ustanovení o zásazích proti škůdcům¹²⁾ a o případech mimořádných okolností a nepředvídaných škod³⁾ lze použít jen se souhlasem a v rozsahu stanoveném orgánem ochrany přírody.

§ 32

Právo vlastnictví k některému majetku v národních přírodních rezervacích

Lesy, lesní půdní fond, vodní toky, vodní plochy a nezastavěné pozemky na území národních přírodních rezervací, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, nelze zcizit. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.¹³⁾

§ 33

Přírodní rezervace

(1) Menší území soustředěných přírodních hodnot se zastoupením ekosystémů typických a významných pro příslušnou geografickou oblast může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní rezervace; stanoví přitom také jejich bližší ochranné podmínky.

(2) Nezastavěné pozemky na území přírodních rezervací, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, lze zcizit jen se souhlasem Ministerstva životního prostředí. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.¹³⁾

§ 34

Základní ochranné podmínky v přírodních rezervacích

(1) Na celém území přírodních rezervací je zakázáno

a) hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému anebo nevratně poškodovat půdní povrch,

b) používat biocidy,

c) povolovat a umisťovat nové stavby,

d) povolovat nebo uskutečňovat záměrné rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

e) sbírat či odchyťovat rostliny a živočichy, kromě výkonu práva myslivosti a rybářství či sběru lesních plodů,

f) měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany přírodní rezervace.

(2) Výkon práva myslivosti a rybářství může příslušný orgán omezit, pokud tento výkon je v rozporu s podmínkami ochrany území přírodní rezervace.

HLAVA PÁTÁ

§ 35

Národní přírodní památka

(1) Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště nerostů nebo vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s národním nebo mezinárodním ekologickým, vědeckým či estetickým

významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za národní přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.

(2) Změny či poškozování národních přírodních památek či jejich hospodářské využívání, pokud by tím hrozilo jejich poškození, je zakázáno.

(3) Lesy, lesní půdní fond, vodní toky, vodní plochy a nezastavěné pozemky na území národních přírodních památek, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, nelze zcizit. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.¹³⁾

§ 36

Přírodní památka

(1) Přírodní útvar menší rozlohy, zejména geologický či geomorfologický útvar, naleziště vzácných nerostů nebo ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů, s regionálním ekologickým, vědeckým či estetickým významem, a to i takový, který vedle přírody formoval svou činností člověk, může orgán ochrany přírody vyhlásit za přírodní památku; stanoví přitom také její bližší ochranné podmínky.

(2) Změna nebo poškozování přírodní památky nebo její hospodářské využívání vedoucí k jejímu poškození jsou zakázány.

(3) Nezastavěné pozemky na území přírodních památek, které jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona ve státním vlastnictví, lze zcizit jen se souhlasem Ministerstva životního prostředí. Tím nejsou dotčena práva fyzických a právnických osob podle předpisů o majetkové restituci.¹³⁾

HLAVA ŠESTÁ

§ 37

Ochranná pásma zvláště chráněných území

(1) Je-li třeba zabezpečit zvláště chráněná území, s výjimkou chráněné krajinné oblasti, před rušivými vlivy z okolí, může být pro ně vyhlášeno ochranné pásmo, ve kterém lze vymezit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody. Ochranné pásmo vyhláší orgán, který zvláště chráněné území vyhlásil, a to stejným způsobem. Pokud se ochranné pásmo národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace nebo přírodní památky nevyhlásí, je jím území do vzdálenosti 50 m od hranic zvláště chráněného území.

(2) Ke stavební činnosti, terénním a vodohospodářským úpravám, k použití chemických prostředků a změnám kultury pozemku v ochranném pásmu je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody.

§ 38

Plány péče o zvláště chráněná území

(1) Plán péče o zvláště chráněné území a jeho ochranné pásmo (dále jen "plán péče") je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů^{14a)} a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný.

(2) Zpracování plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný k vyhlášení zvláště chráněného území. Zpracování plánu péče o národní parky a chráněné krajinné oblasti zajišťuje Ministerstvo životního prostředí.

(3) Před schválením plánu péče vydá orgán ochrany přírody oznámení o možnosti seznámit se s návrhem plánu péče. Oznámení zveřejní na portálu veřejné správy a zašle dotčeným obcím, které je zveřejní na své úřední desce.

(4) Návrh plánu péče projedná orgán ochrany přírody rovněž s dotčenými obcemi a kraji. O způsobu vypořádání připomínek vlastníků, obcí a krajů sepíše orgán ochrany přírody protokol, kterým zároveň plán péče schválí. Plán péče schvaluje orgán ochrany přírody zpravidla na období 10 až 15 let.

(5) Schválený plán péče uloží orgán ochrany přírody v ústředním seznamu ochrany přírody (§ 42) a předá v elektronické podobě na technickém nosiči dat dotčeným obcím a krajům.

(6) Realizaci péče o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma zajišťují orgány ochrany přírody příslušné ke schválení plánu péče, přitom postupují podle schváleného plánu péče.

(7) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem obsah plánů péče o jednotlivé kategorie zvláště chráněných území a postup jejich zpracování.

§ 39

Smluvní ochrana

(1) Ochrana evropsky významných lokalit je zajišťována přednostně v součinnosti s vlastníky pozemků. Pro evropsky

významné lokality lze namísto vyhlášení národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace, přírodní památky nebo památného stromu, včetně jejich ochranných pásem, prohlásit území za chráněné nebo strom za památný, pokud již nejsou zvláště chráněny podle tohoto zákona, na základě písemné smlouvy uzavřené mezi vlastníkem dotčeného pozemku a příslušným orgánem ochrany přírody. Smluvně lze dále chránit i stromy nebo jiná území se soustředěnými přírodními hodnotami, kde jsou zastoupeny významné či jedinečné ekosystémy v rámci příslušné biogeografické oblasti nebo stanoviště vzácných či ohrožených druhů živočichů a rostlin, pokud již nejsou zvláště chráněny podle tohoto zákona. Smlouva musí obsahovat zejména

a) vymezení ochranných podmínek chráněného území nebo památného stromu,

b) způsob péče o chráněné území nebo strom.

Takto zřízená ochrana je na základě smlouvy vázána k pozemku formou věcného břemene, o jehož zápis do katastru nemovitostí požádá příslušný orgán ochrany přírody. Náležitosti obsahu smlouvy upraví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

(2) Chráněné území označí, nestanoví-li to smlouva jinak, na svůj náklad orgán, který je oprávněn k jejich vyhlášení. Způsob označení chráněného území a památného stromu v terénu i v mapových podkladech stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím obecně závazným právním předpisem. Označené chráněné území nebo označený památný strom je zakázáno poškozovat.

§ 40

Postup při vyhlásování zvláště chráněných území a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území

(1) Je-li třeba vyhlásit zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo nebo vymežit zóny ochrany národního parku či chráněné krajinné oblasti podle části třetí tohoto zákona, orgán ochrany přírody zajistí zpracování návrhu na vyhlášení zvláště chráněného území, jeho ochranného pásma anebo návrhu na vymezení zóny ochrany národního parku či chráněné krajinné oblasti. V návrhu orgán ochrany přírody vyhodnotí stav dochovaného přírodního prostředí v území a navrhne vhodný způsob a rozsah ochrany území včetně jeho bližších ochranných podmínek.

(2) Návrh na vyhlášení národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky nebo ochranného pásma těchto zvláště chráněných území zašle orgán ochrany přírody příslušný k jejich vyhlášení obcím a krajům, jejichž území se návrh dotýká. Vlastníkům nemovitostí dotčených návrhem a zapsaných v katastru nemovitostí dále zašle písemné oznámení o předložení návrhu k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námitky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání. Oznámení zároveň zveřejní na portálu veřejné správy.

(3) Návrh na vyhlášení národního parku nebo chráněné krajinné oblasti nebo jejich ochranného pásma, nebo vymezení zón ochrany národního parku anebo chráněné krajinné oblasti zašle Ministerstvo životního prostředí obcím a krajům, jejichž území se návrh dotýká. Vlastníkům nemovitostí zapsaných v katastru nemovitostí a nacházejících se v území, které má být podle tohoto návrhu nově zařazeno do první nebo druhé zóny ochrany národního parku anebo chráněné krajinné oblasti nebo jehož stupeň ochrany má být podle tohoto návrhu zvýšen zařazením takového území do první nebo druhé zóny ochrany národního parku anebo chráněné krajinné oblasti, zašle Ministerstvo životního prostředí písemné oznámení o předložení návrhu k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námitky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání. Ministerstvo životního prostředí dále zveřejní oznámení o předložení návrhu k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námitky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání, na portálu veřejné správy. Dotčené obce doručí oznámení o předložení návrhu k projednání veřejnou vyhláškou podle § 25 správního řádu, a to do 5 dnů ode dne, kdy jim návrh došel. Spolu s oznámením o předložení návrhu k projednání dotčené obce doručí informaci o tom, kde se lze seznámit s úplným zněním návrhu, kdo je oprávněn podat námitky k němu a kdy uplyne lhůta pro jejich podání.

(4) Písemné námitky k předloženému návrhu mohou uplatnit dotčené obce a kraje ve lhůtě 90 dnů od obdržení návrhu a vlastníci nemovitostí dotčených navrhovanou ochranou ve lhůtě 90 dnů od doručení písemného oznámení o předložení návrhu k projednání, má-li být takové písemné oznámení vlastníkově zasíláno, jinak ve lhůtě 90 dnů ode dne zveřejnění oznámení podle odstavce 2, popřípadě doručení oznámení veřejnou vyhláškou podle odstavce 3. Námitky proti návrhu podle odstavce 2 se podávají orgánu ochrany přírody příslušnému k vyhlášení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma, námitky podle odstavce 3 Ministerstvu životního prostředí; k námitkám uplatněným po uvedené lhůtě se nepřihlíží. Vlastník je oprávněn uplatnit námitky jen proti takovému navrženému způsobu nebo rozsahu ochrany, jímž by byl dotčen ve výkonu svých práv nebo povinností. Orgán ochrany přírody rozhodne o došlých námitkách do 60 dnů od uplynutí lhůty pro uplatnění námitek. O jednotlivých námitkách se rozhodne zpravidla ve společném řízení. Orgán ochrany přírody uvede návrh do souladu s námitkami, kterým bylo vyhověno.

(5) Náležitosti a obsah návrhu podle odstavce 1 stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

(6) Při změně vymezení způsobu nebo rozsahu ochrany zvláště chráněného území nebo zón ochrany národního parku či chráněné krajinné oblasti se postupuje podle odstavců 1 až 4 obdobně.

(7) Omezení vlastníků dotčených nemovitostí nebo rozsah ochrany podle právního předpisu, kterým se vyhláší nebo mění zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo nebo vymezují či upravují zóny ochrany národního parku či chráněné krajinné oblasti, nesmí přesáhnout rozsah omezení nebo rozsah ochrany vyplývajících z návrhu podle odstavce 1, upraveného podle rozhodnutí o námitkách podle odstavce 2 nebo 3, pokud by tím byly zpřísněny nebo rozšířeny dosavadní ochranné podmínky nebo rozsah ochrany území.

Projednávání záměrů na vyhlášení s orgány státní správy

(1) Záměr na vyhlášení přírodních rezervací a přírodních památek projedná orgán ochrany přírody s orgány státní správy dotčených podle zvláštních právních předpisů.15)

(2) Záměr na vyhlášení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek projedná orgán ochrany přírody s ústředními orgány státní správy dotčenými podle zvláštních předpisů.15)

(3) Dotčené orgány státní správy se musí k předloženým návrhům a záměrům podle odstavce 1 vyjádřit nejpozději do 30 dnů od jejich předložení.

§ 42

Evidence a označování zvláště chráněných území

(1) Zvláště chráněná území jsou evidována v ústředním seznamu ochrany přírody (dále jen "ústřední seznam"). V ústředním seznamu se evidují též evropsky významné lokality, ptačí oblasti a chráněná území podle § 39.

(2) Ústřední seznam je veřejný a každý do něj může nahlížet v přítomnosti pověřeného pracovníka. Podrobnosti o vedení ústředního seznamu stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem, v němž také určí právnickou osobu pověřenou vedením ústředního seznamu.

(3) Každé vyhlášení, změnu, popřípadě zrušení chráněného území podle odstavce 1 oznámí orgán ochrany přírody příslušnému orgánu geodézie a kartografie.16)

(4) K označení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek se užívá velkého státního znaku České republiky. Na označení přírodních rezervací a přírodních památek se užívá malého státního znaku České republiky.

(5) Podrobnosti o způsobu označení zvláště chráněných území v terénu i mapových podkladech stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 43

Výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích

(1) Výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích podle § 16, 26, 29, 34, § 35 odst. 2, § 36 odst. 2, § 45h a 45i v případech, kdy veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, schvaluje v každém jednotlivém případě svým usnesením vláda.

(2) Správním orgánem příslušným k udělení výjimky podle odstavce 1 je Ministerstvo životního prostředí. Ministerstvo po obdržení žádosti o výjimku předloží tuto žádost do 60 dnů na jednání vlády. Do 30 dnů po projednání ve vládě vydá ministerstvo rozhodnutí podle usnesení vlády.

(3) Výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích podle § 16, 26, 29, 34, § 35 odst. 2 a § 36 odst. 2 lze povolit v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, nebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území.

(4) Výjimky podle odstavce 3 uděluje příslušný orgán ochrany přírody a krajiny.

§ 44

Závazné stanovisko k některým činnostem ve zvláště chráněných územích

(1) Bez závazného stanoviska orgánu ochrany přírody nelze učinit ohlášení stavby, vydat územní rozhodnutí, územní souhlas, stavební povolení, rozhodnutí o změně užívání stavby, kolaudační souhlas, je-li spojen se změnou stavby, povolení k odstranění stavby či k provedení terénních úprav podle stavebního zákona, povolení k nakládání s vodami a k vodním dílům, povolení k některým činnostem či udělit souhlas podle vodního zákona na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti.

(2) Závazné stanovisko podle odstavce 1 se nevydává, jde-li o stavby

a) v zastavěném území obce ve čtvrté zóně chráněné krajinné oblasti,

b) v zastavěném území města, které se nachází na území chráněné krajinné oblasti.

(3) V bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných území lze vymežit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody.

§ 45

Zrušení zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem

(1) Orgán, který vyhlásil území včetně ochranného pásma za zvláště chráněné, je oprávněn zrušit ochranu stejným způsobem, jakým bylo provedeno její vyhlášení, a to pouze z důvodů, pro něž lze udělit výjimku z bližších podmínek ochrany (§ 43) anebo pokud důvody pro zvláštní ochranu zanikly.

(2) Smluvní zvláštní ochranu území vyhlášenou podle § 39 lze zrušit na základě písemné dohody uzavřené mezi vlastníkem pozemku a orgánem ochrany přírody oprávněným k vyhlásování. V případě nesouhlasu vlastníka pozemku rozhoduje o zrušení orgán ochrany přírody, který je dohodu oprávněn uzavřít.

ČÁST ČTVRTÁ

NATURA 2000

HLAVA PRVNÍ

POSTUP PŘI VYTVÁŘENÍ SOUSTAVY NATURA 2000 A JEJÍ OCHRANA

Oddíl první

Evropsky významné lokality

§ 45a

Vytvoření národního seznamu

(1) Jako evropsky významné lokality budou do národního seznamu zařazeny ty lokality, které v biogeografické oblasti nebo oblastech, k nimž náleží, významně přispívají

a) k udržení nebo obnově příznivého stavu alespoň jednoho typu evropských stanovišť nebo alespoň jednoho evropsky významného druhu z hlediska jejich ochrany, nebo

b) k udržení biologické rozmanitosti biogeografické oblasti.

U druhů živočichů vyskytujících se v rozsáhlých areálech evropsky významné lokality odpovídají vybraným místům v přirozeném areálu rozšíření těchto druhů, jež se vyznačují fyzikálními a biologickými faktory nezbytnými pro jejich život a rozmnožování.

(2) Lokality, které budou zařazeny do národního seznamu, stanoví vláda nařízením, kde stanoví hranice biogeografických oblastí na území České republiky a pro každou z nich uvede zejména:

a) název lokality, její zeměpisnou polohu včetně mapy lokality a její rozlohu,

b) které typy evropských stanovišť a které evropsky významné druhy, vyžadující územní ochranu, se na lokalitě přirozeně vyskytují a

c) v jaké kategorii podle § 14 včetně ochranných pásem bude navrženo lokalitu po zařazení do evropského seznamu vyhlásit, pokud nebude chráněna smluvně podle § 39 nebo pokud pro zachování předmětu ochrany nebude dostatečná ochrana podle § 45c odst. 2.

Národní seznam odlišuje lokality s výskytem prioritních typů přírodních stanovišť a prioritních druhů.

(3) Ministerstvo životního prostředí předloží národní seznam spolu s dalšími požadovanými informacemi o každé lokalitě Komisi.

(4) Sporné lokality oznámí Ministerstvo životního prostředí ve Sbírce zákonů formou sdělení.

§ 45b

Předběžná ochrana evropsky významných lokalit

(1) Poškození evropsky významné lokality zařazené do národního seznamu a sporné lokality je zakázáno. Za poškození se nepovažuje řádné hospodaření prováděné v souladu s platnými právními předpisy^{19a}) a smlouvami uzavřenými dle § 69 tohoto zákona. Výjimku z tohoto zákazu může udělit orgán ochrany přírody pouze z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu. Tím nejsou dotčeny § 45h a 45i a ochranné podmínky zvláště chráněných území. Orgán ochrany přírody, který výjimku udělil, o tom neprodleně informuje Ministerstvo životního prostředí.

(2) Předběžná ochrana lokalit podle odstavce 1 přestává platit dnem následujícím po dni jejich vyhlášení podle § 45c odst. 1 za evropsky významnou lokalitu zařazenou do evropského seznamu, nebo po zveřejnění v přehledu evropsky významných lokalit, které nebyly zařazeny do evropského seznamu, vyhlášeném Ministerstvem životního prostředí formou sdělení ve Sbírce zákonů.

§ 45c

Ochrana evropsky významných lokalit

(1) Evropsky významné lokality zařazené do evropského seznamu vyhlásí ve lhůtě 90 dnů od účinnosti příslušného rozhodnutí Komise vláda nařízením, ve kterém u každé evropsky významné lokality uvede její název, zeměpisnou polohu a rozlohu. Způsob označení vyhlášených evropsky významných lokalit v terénu a mapových podkladech stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou.

(2) Evropsky významné lokality vyhlášené podle odstavce 1 jsou chráněny před poškozením a ničením. Využívají

se pouze tak, aby nedošlo k závažnému nebo nevratnému poškození nebo ke zničení evropských stanovišť anebo stanovišť evropsky významných druhů vyžadujících územní ochranu tvořících jejich předmět ochrany a aby nebyla narušena jejich celistvost. K zásahům, které by mohly vést k takovým nežádoucím důsledkům, si musí ten, kdo tyto zásahy zamýšlí, předem opatřit souhlas orgánu ochrany přírody. Tento odstavec se na území evropsky významné lokality vyhlášené podle odstavce 1 vztahuje jen tehdy, neplatí-li pro ně ochrana podle části třetí tohoto zákona. Ochrana podle částí druhé a páté tohoto zákona a ustanovení § 45h a 45i nejsou dotčeny.

(3) Pro zachování nebo zlepšení dochovaného stavu předmětů ochrany v evropsky významných lokalitách zajišťuje Ministerstvo životního prostředí zpracování souhrnů doporučených opatření pro evropsky významné lokality. Souhrny doporučených opatření pro evropsky významné lokality a ptačí oblasti předává Ministerstvo životního prostředí do Ústředního seznamu ochrany přírody a zveřejňuje je na portálu veřejné správy.

(4) K zajištění udržení příznivého stavu evropských stanovišť nebo stanovišť evropsky významných druhů, které jsou předmětem ochrany evropsky významných lokalit, lze území evropsky významných lokalit nebo jejich části vyhlásit za zvláště chráněná území nebo zde zřídit smluvně chráněná území podle § 39. Vyžaduje-li udržení příznivého stavu předmětu ochrany evropsky významné lokality přísnější ochranu než podle odstavce 2, stanoví vláda nařízením u této evropsky významné lokality nebo její části kategorie zvláště chráněných území, ve kterých je příslušné orgány ochrany přírody vyhlásí, nebude-li tato ochrana zajištěna smluvně. Takto vláda postupuje v případě, že tato evropsky významná lokalita není dosud vyhlášena za zvláště chráněné území a její ochrana není zajištěna ani smluvně podle § 39.

(5) Orgány ochrany přírody do 30 dnů ode dne vyhlášení nařízení vlády podle odstavce 1 ve Sbírce zákonů upozorní formou veřejné vyhlášky podle § 25 správního řádu vlastníky pozemků v evropsky významných lokalitách nebo jejich částech, jejichž ochranu je podle nařízení vlády podle § 45a odst. 2 třeba zajistit vyhlášením zvláště chráněného území, že jejich ochrana na dotčeném pozemku v případě, že to § 39 připouští, může být zajištěna smluvně. Pokud vlastník pozemku ve lhůtě 60 dnů ode dne doručení upozornění neučiní žádný písemný úkon směřující k uzavření smlouvy, nebo na základě tohoto úkonu nedojde ve lhůtě dvou let k uzavření smlouvy podle § 39, bude evropsky významná lokalita vyhlášena jako zvláště chráněné území v kategorii ochrany stanovené národním seznamem, a to postupem stanoveným tímto zákonem pro vyhlášení zvláště chráněného území příslušné kategorie. Vyhlášení zvláště chráněných území podle odstavce 4 provedou příslušné orgány ochrany přírody nejpozději do 6 let od přijetí lokality do evropského seznamu.

§ 45d

Pokud při vytváření návrhu národního seznamu podle § 45a přesáhnou evropsky významné lokality s výskytem jednoho nebo více typů prioritních přírodních stanovišť a prioritních druhů 5 % rozlohy území České republiky, Ministerstvo životního prostředí v souladu s právem Evropských společenství^{1g)} projedná s Komisí odpovídající návrh na redukované uplatnění kritérií pro výběr všech lokalit významných pro Společenství.

Oddíl druhý

§ 45e

Ptačí oblasti

(1) Jako ptačí oblasti se vymezí území nejvhodnější pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků vyskytujících se na území České republiky a stanovených právními předpisy Evropských společenství^{4c)} které stanoví vláda nařízením.

(2) Ptačí oblasti vymezí vláda nařízením s cílem zajistit přežití druhů ptáků uvedených v odstavci 1 a rozmnožování v jejich areálu rozšíření, přičemž vezme v úvahu požadavky těchto druhů na ochranu; přitom může stanovit činnosti, ke kterým je třeba souhlas orgánu ochrany přírody, přičemž zohlední hospodářské požadavky, požadavky rekreace, sportu a rozvojové záměry dotčených obcí a krajů podle územně plánovací dokumentace; na území vojenských újezdů zohlední požadavky na zajištění obrany státu.

(3) Vymezení ptačích oblastí podle odstavce 2 na území, které není dosud zvláště chráněno podle části třetí tohoto zákona, je možné pouze po projednání s dotčenými kraji a obcemi. O projednání se sepíše zápis s informací o způsobu vypořádání všech připomínek. Vypořádání bude respektovat požadavky právních předpisů Evropských společenství.

(4) O způsobu hospodaření v ptačích oblastech je možno s vlastníkem nebo nájemcem pozemku uzavřít smlouvu. Pokud vlastníci nebo nájemci pozemků projeví písemně o uzavření takové smlouvy zájem, orgán ochrany přírody je s nimi povinen ve lhůtě 90 dnů zahájit o této smlouvě jednání. Orgán ochrany přírody smlouvu uzavře, pokud tato smlouva nebude v rozporu s právními předpisy Evropských společenství a tímto zákonem. Pokud smlouva na základě požadavků vlastníka nebo nájemce pozemku obsahuje ustanovení o provádění činností podmíněných souhlasem orgánu ochrany přírody podle odstavce 2, tento souhlas se pro danou činnost prováděnou vlastníkem nebo nájemcem pozemku nevyžaduje.

(5) O případných sporech mezi orgánem ochrany přírody na straně jedné a ostatními subjekty uvedenými v odstavcích 3 a 4 na straně druhé, zejména z hlediska ochrany jejich práv ve vztahu k požadavkům právních předpisů Evropských společenství a ustanovení odstavců 3 a 4, rozhodne soud.

(6) Ministerstvo životního prostředí v případě potřeby zajistí zpracování souhrnu doporučených opatření k zachování příznivého stavu populací těchto druhů z hlediska ochrany.

(7) Způsob označení ptačích oblastí v terénu stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

Oddíl třetí

§ 45f

Sledování stavu ptačích oblastí, evropsky významných lokalit a evropsky významných druhů

(1) Orgány ochrany přírody sledují stav ptačích oblastí, evropsky významných druhů a jednotlivých typů evropských stanovišť, zejména evropsky významných lokalit; získané informace předávají Ministerstvu životního prostředí. Na základě tohoto sledování Ministerstvo životního prostředí vypracuje každé 3 roky zprávu o plnění ustanovení § 5a, 5b a 45e a každých 6 let zprávu o realizaci opatření podle § 5 odst. 7, § 10, 45a, 45b, 45c, 45g, 45h, 45i, 49, 50, 54 a 56, která musí obsahovat zejména informace o těchto opatřeních, jakož i zhodnocení jejich vlivu na stav evropských stanovišť a jejich jednotlivých typů a evropsky významných druhů z hlediska jejich ochrany a hlavní výsledky sledování jejich stavu se zvláštním zřetelem na prioritní typy přírodních stanovišť a prioritní druhy. Zprávu předloží Komisi a veřejnosti.

(2) Vláda nařízením v souladu s právními předpisy Evropských společenství¹) a § 3 odst. 1 písm. q) a r) tohoto zákona stanoví, jaký stav evropského stanoviště a jaký stav evropsky významného druhu se z hlediska ochrany považuje za příznivý.

Oddíl čtvrtý

§ 45g

Podmínky pro vydávání povolení, souhlasů, stanovisek nebo výjimek ze zákazů

Povolení, souhlas, kladné stanovisko nebo výjimku ze zákazu podle tohoto zákona pro evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast může udělit orgán ochrany přírody pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně je evropsky významná lokalita nebo ptačí oblast určena, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu tohoto zákona, nestanoví-li § 45i jinak.

Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti

§ 45h

(1) Jakákoliv koncepce^{19b)} nebo záměr^{19c)} který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany z uvedených hledisek. To se nevztahuje na plány péče zpracované orgánem ochrany přírody pro toto území.

(2) Při hodnocení důsledků koncepcí a záměrů podle odstavce 1 se postupuje podle zvláštních právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí^{19d)} pokud § 45i nebo § 4 odst. 4 nestanoví jiný postup.

§ 45i

(1) Ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit záměr uvedený v § 45h odst. 1 (dále jen „předkladatel“), je povinen návrh koncepce nebo záměru předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Orgán ochrany přírody vydá odůvodněné stanovisko do 30 dnů ode dne doručení žádosti. Politika územního rozvoje a územně plánovací dokumentace se posuzují podle zvláštního právního předpisu 17).

(2) Jestliže orgán ochrany přírody svým stanoviskem podle odstavce 1 významný vliv podle § 45h odst. 1 nevyloučí, musí být daná koncepce nebo záměr předmětem posouzení podle tohoto ustanovení a zvláštních právních předpisů^{19d)}. Nelze-li vyloučit negativní vliv koncepce nebo záměru na takové území, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je negativní vliv na území vyloučit nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit. Politika územního rozvoje a územně plánovací dokumentace se posuzují podle zvláštního právního předpisu 17).

(3) Posouzení podle odstavce 2 nebo hodnocení podle § 67 mohou provádět pouze fyzické osoby, které jsou držiteli zvláštní autorizace (dále jen "autorizace"). Podmínkou pro udělení autorizace je bezúhonnost, vysokoškolské vzdělání odpovídajícího zaměření a vykonání zkoušky odborné způsobilosti. Autorizaci uděluje a odnímá Ministerstvo životního prostředí. Autorizace se uděluje na dobu 5 let a prodlužuje se opakovaně o dalších 5 let za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem. Rozsah požadovaného vzdělání, obsah zkoušky a důvody pro odnětí autorizace stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem. Při posuzování odborné kvalifikace státních příslušníků členských států Evropské unie se postupuje podle zvláštního právního předpisu^{19e)}. Autorizace k činnostem podle § 45h a 67 vzniká též marným uplynutím lhůty a způsobem podle § 28 až 30 zákona o volném pohybu služeb.

(4) Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona považuje ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jehož skutková podstata souvisí s autorizovanou činností, nebo pro trestný čin spáchaný úmyslně, anebo se na něj podle zvláštního právního předpisu nebo rozhodnutí prezidenta republiky hledí, jako by nebyl odsouzen. Ministerstvo si za účelem doložení bezúhonnosti vyžádá podle zvláštního právního předpisu^{19h)} výpis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(5) V souladu se zvláštním právním předpisem^{19g)} se autorizace podle odstavce 3 nevyžaduje u osoby, která je usazena v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky hodlá dočasně nebo ojediněle vykonávat činnosti uvedené v odstavci 3, pokud prokáže, že

a) je státním příslušníkem členského státu Evropské unie a

b) je oprávněna k výkonu činností uvedených v odstavci 3 podle právních předpisů jiného členského státu Evropské unie.

(6) O nesplnění požadavků podle odstavce 5 písm. a) a b) vydá Ministerstvo životního prostředí rozhodnutí ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy mu byly předloženy úplné doklady podle odstavce 5 písm. a) a b).

(7) Pokud nebylo vydáno rozhodnutí podle odstavce 6, činnosti podle odstavce 3 mohou být vykonávány nejdéle po dobu jednoho roku ode dne následujícího po dni, kdy uplynula lhůta pro vydání tohoto rozhodnutí.

(8) Orgán, který je příslušný ke schválení koncepce nebo záměru uvedeného v § 45h, jej může schválit, jen pokud na základě stanoviska podle právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí (19d) taková koncepce nebo záměr nebude mít významný negativní vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, anebo za podmínek stanovených v odstavci 9, popřípadě v odstavci 10. Tím nejsou dotčeny ochranné podmínky zvláště chráněných území.

(9) Pokud posouzení podle odstavce 2 prokáže negativní vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti a neexistuje variantní řešení bez negativního vlivu, lze schválit jen variantu s nejmenším možným negativním vlivem, a to pouze z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a až po uložení a zajištění kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění celkové soudržnosti soustavy ptačích oblastí a evropsky významných lokalit podle odstavce 11. Kompenzačními opatřeními pro účely koncepce se rozumí zajištění možnosti nahradit lokalitu dotčenou realizací koncepce v obdobném rozsahu a kvalitě a se stejnou mírou závaznosti a konkrétnosti, jakou má schvalovaná koncepce nebo její jednotlivé části. Kompenzačními opatřeními pro účely záměru se rozumí vytvoření podmínek pro zachování nebo zlepšení záměrem ovlivněných předmětů ochrany ve stejné lokalitě nebo nahrazení lokality jinou lokalitou v obdobném rozsahu a kvalitě.

(10) Jde-li o negativní vliv na lokalitu s prioritními typy stanovišť nebo prioritními druhy, lze koncepci nebo záměr schválit jen z důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí. Jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu mohou být důvodem ke schválení jen v souladu se stanoviskem Komise. Ministerstvo životního prostředí v tom případě na základě dožádání příslušného orgánu požádá Komisi o stanovisko; ode dne odeslání žádosti o stanovisko do dne doručení stanoviska lhůty v příslušných řízeních neběží. Dále se postupuje podle odstavce 9 obdobně.

(11) Jsou-li ve stanovisku k posouzení vlivů provedení záměru nebo koncepce na životní prostředí uvedena kompenzační opatření, orgán ochrany přírody může stanovit pouze tato kompenzační opatření. Kompenzační opatření podle odstavce 9 pro účely koncepce, včetně návrhu opatření k jejich zajištění, stanoví orgán ochrany přírody. Tato kompenzační opatření musí být zahrnuta do koncepce. Kompenzační opatření podle odstavce 9 pro účely záměru stanoví rozhodnutím orgán ochrany přírody na základě dožádání orgánu příslušného ke schválení záměru; uložení a zajištění kompenzačních opatření je v tomto případě důvodem pro přerušení řízení vedeného příslušným orgánem. O uložených kompenzačních opatřeních a způsobu jejich zajištění informuje příslušný orgán ochrany přírody neprodleně Ministerstvo životního prostředí, které informuje Komisi.

ČÁST PÁTÁ

Památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů

HLAVA PRVNÍ

§ 46

Památné stromy a jejich ochranná pásma

(1) Mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí lze vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody za památné stromy.

(2) Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil.

(3) Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.

(4) Zrušit ochranu památného stromu může orgán ochrany přírody jen z důvodu, pro který lze udělit výjimku dle § 56.

§ 47

Evidence a označování památných stromů

(1) Památné stromy jsou evidovány v ústředním seznamu (§ 42 odst. 1 a 2).

(2) Na označení památných stromů se užívá malého státního znaku České republiky.

(3) Bližší podmínky o způsobu označení památných stromů v terénu i mapových podkladech stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 48

Zvláště chráněné rostliny a živočichové

(1) Druhy rostlin a živočichů, které jsou ohrožené nebo vzácné, vědecky či kulturně velmi významné, lze vyhlásit za zvláště chráněné.

(2) Zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů se dle stupně jejich ohrožení člení na

a) kriticky ohrožené,

b) silně ohrožené,

c) ohrožené.

(3) Seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle odstavců 1 a 2 stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Stejně jako zvláště chráněný živočich nebo zvláště chráněná rostlina je chráněn i mrtvý jedinec tohoto druhu, jeho část nebo výrobek z něho, u něhož je patrné z průvodního dokumentu, obalu, značky, etikety nebo z jiných okolností, že je vyroben z částí takového živočicha nebo rostliny.

(5) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem způsob hodnocení stavu zvláště chráněných druhů a jejich stanovišť včetně evropsky významných druhů z hlediska jejich ochrany.

§ 49

Základní podmínky ochrany zvláště chráněných rostlin

(1) Zvláště chráněné rostliny jsou chráněny ve všech svých podzemních a nadzemních částech a všech vývojových stádiích; chráněn je rovněž jejich biotop. Je zakázáno tyto rostliny sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji. Je též zakázáno je držet, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat nebo nabízet za účelem prodeje nebo výměny.

(2) Ochrana podle odstavce 1 se na rostliny nevztahuje, pokud

a) rostou přirozeně uvnitř jiných kultur a jsou-li ničeny, poškozovány nebo rušeny v přirozeném vývoji v souvislosti s běžným obhospodařováním těchto kultur,

b) jsou pěstovány v kulturách získaných povoleným způsobem,

c) pocházejí z dovozu a nejsou předmětem ochrany podle mezinárodních úmluv.

(3) Za běžné obhospodařování podle odstavce 2 písm. a) se nepovažují zásahy, při kterých může dojít ke změně hydrologických půdních poměrů, půdního povrchu či chemických vlastností prostředí, kromě zásahů při obvyklém hospodaření v lesích podle platného lesního hospodářského plánu.

(4) Ustanovení odstavce 2 písm. a) neplatí pro druhy kriticky a silně ohrožené. V případě běžného obhospodařování pozemků s výskytem kriticky nebo silně ohrožených druhů rostlin mohou orgány ochrany přírody s vlastníkem nebo nájemcem pozemků uzavřít dohodu o způsobu hospodaření. Pokud vlastník nebo nájemce pozemku projeví o uzavření dohody písemně zájem, orgán ochrany přírody je s ním povinen ve lhůtě 30 dnů zahájit o této dohodě jednání. Orgán ochrany přírody při uzavírání dohody prověří, že neexistuje jiné uspokojivé řešení, je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 1 nebo 2 a navržený způsob hospodaření neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu, který je na dané lokalitě předmětem ochrany podle práva Evropských společenství 10), z hlediska ochrany. Tyto skutečnosti musí být v dohodě výslovně uvedeny. Dohoda nahrazuje výjimku podle § 56.

(5) Bližší podmínky ochrany zvláště chráněných rostlin stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 50

Základní podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů

(1) Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Vybrané živočichy, kteří jsou chráněni i uhynulí, stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(2) Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.

(3) Ochrana podle tohoto zákona se nevztahuje na případy, kdy je zásah do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů prokazatelně nezbytný v důsledku běžného obhospodařování nemovitostí nebo jiného majetku nebo z důvodů hygienických, ochrany veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti anebo leteckého provozu. V těchto případech je ke způsobu a době zásahu nutné předchozí stanovisko orgánu ochrany přírody, pokud nejde o naléhavý zásah z hlediska veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti nebo bezpečnosti leteckého provozu. V tomto stanovisku orgán ochrany přírody může uložit náhradní ochranné opatření, například záchranný přenos živočichů.

(4) Ustanovení odstavce 3 neplatí pro druhy silně a kriticky ohrožené.

(5) Bližší podmínky ochrany zvláště chráněných živočichů, zejména pokud se jedná o zoologické zahrady, záchranné chovy, péči o zraněné živočichy a oprávnění k preparaci uhynulých živočichů stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(6) Opatření přijímaná na základě tohoto zákona musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky, regionální a místní zvláštnosti.

§ 51

Zvláštní ochrana nerostů

(1) Druhy nerostů, které jsou vzácné nebo vědecky či kulturně hodnotné, lze vyhlásit za zvláště chráněné.

(2) Zvláště chráněné nerosty není dovoleno na místě jejich přirozeného výskytu poškozovat či sbírat bez povolení orgánu ochrany přírody.

(3) Seznam zvláště chráněných nerostů podle odstavce 1 a bližší ochranné podmínky stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 52

Záchranné programy zvláště chráněných druhů

(1) K ochraně zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů zajišťují všechny orgány ochrany přírody záchranné programy s cílem vytvořit podmínky umožňující takové posílení populací těchto druhů, které by vedlo ke snížení stupně jejich ohrožení. Záchranné programy spočívají v návrhu a uskutečňování zvláštních režimů řízeného vývoje, jakými jsou záchranné chovy, introdukce, reintrodukce, záchranné přenosy a jiné přístupné metody vhodné k dosažení sledovaného cíle.

(2) Ten, kdo se ujal zvláště chráněného živočicha neschopného v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě, je povinen jej bezodkladně předat k ošetření do záchranné stanice. Záchranná stanice vede evidenci přijatých zvláště chráněných živočichů a záznamy o průběhu jejich ošetření. Termín, místo a způsob vypuštění vyléčeného zvláště chráněného živočicha do volné přírody vždy předem oznámí záchranná stanice příslušnému orgánu ochrany přírody.

§ 53

Vývoz

(1) Vývoz zvláště chráněných nerostů je zakázán. Povolení k vývozu může výjimečně v případech hodných zvláštního zřetele udělit Ministerstvo životního prostředí. Vývoz zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů je upraven zvláštním právním předpisem.4a)

(2) Toto povolení nenahrazuje souhlas podle zvláštních předpisů.20)

§ 54

Prokázání původu

(1) Kdo drží, chová, pěstuje, dopravuje, prodává, vyměňuje, nabízí za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovává zvláště chráněnou rostlinu, zvláště chráněného živočicha nebo rostlinu a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv nebo podle zvláštního právního předpisu4a) o dovozu a vývozu ohrožených druhů, je povinen na výzvu orgánu ochrany přírody prokázat jejich zákonný původ (povoleným dovozem, povoleným odebráním z přírody nebo sběrem, pěstováním v kultuře nebo povoleným odchovem z jedinců s původem prokázaným podle tohoto ustanovení a podobně). Bez tohoto prokázání původu je zakázáno zvláště chráněnou rostlinu nebo živočicha nebo rostlinu a živočicha chráněného podle mezinárodních úmluv nebo podle zvláštního právního předpisu4a) o dovozu a vývozu ohrožených druhů držet, chovat, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat a nabízet za účelem prodeje nebo výměny. U nezeměpisně označených nebo identifikovatelných jedinců pravomocně odebraných podle § 89 nebo podle zvláštního právního předpisu4a) o dovozu a vývozu ohrožených druhů se za zákonný původ považuje pravomocné rozhodnutí o odebrání.

(2) Kdo drží, nabízí k prodeji či zpracovává věc uvedenou v odstavci 1, nebo s ní jinak nakládá podle odstavce 1, je povinen na vyžádání orgánu ochrany přírody nebo strážce přírody (§ 81) prokázat svoji totožnost.

(3) Vypouštět zvláště chráněné živočichy odchované v lidské péči do přírody a vysévat či vysazovat uměle vypěstované20a) zvláště chráněné rostliny mimo kultury a zastavěná území obcí lze pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody. Orgán ochrany přírody souhlas udělí v případě, že nehrozí riziko zhoršení stavu volně žijící populace a jedná-li se o vypuštění, vysetí či vysazení v areálu původního výskytu daného druhu za účelem obnovy jeho populace nebo stabilizace či posílení populací stávajících. Orgán ochrany přírody souhlas neudělí v případě, kdy by k vypuštění, vysévání či vysazování mělo dojít na ploše pro umístění vedení dopravní infrastruktury vymezené v územním plánu20b). Zákazy stanovené v § 5a odst. 1 a 2 a v § 50 odst. 2 se po dobu 2 měsíců od vypuštění nevztahují na vybrané zvláště chráněné druhy živočichů. Seznam vybraných zvláště chráněných druhů živočichů stanoví Ministerstvo životního prostředí prováděcím právním předpisem.

(4) Orgány ochrany přírody vydávají rozhodnutí o tom, že se jedná o živočicha odchované v lidské péči (dále jen „osvědčení“)20c). Osvědčení je veřejnou listinou. Na živočicha odchované v lidské péči, ke kterému bylo vydáno orgánem ochrany přírody osvědčení, se zákazy stanovené v § 5a odst. 1 a 2 a v § 50 odst. 2 nevztahují. Potvrzení o výjimce ze zákazu obchodních činností vydané pro exemplář živočišného druhu narozený a odchovaný v zajetí v souladu s přímo použitelným

předpisem Evropských společenství upravujícím obchodování s ohroženými druhy20d) nahrazuje osvědčení podle tohoto odstavce.

(5) O vydání osvědčení může požádat orgán ochrany přírody ten, kdo

a) odchoval živočicha odchovaného v lidské péči a nezaměnitelně a trvale jej označil značkovací metodou v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství upravujícím obchodování s ohroženými druhy20e) (dále jen „nezaměnitelné a trvalé označení“), nebo pokud fyzické vlastnosti exempláře neumožňují označit ho touto metodou, zajistil jiný způsob nezaměnitelné a trvalé identifikace,

b) získal do držení nezaměnitelně a trvale označeného nebo nezaměnitelně identifikovaného živočicha odchovaného v lidské péči z členského státu Evropských společenství v souladu s právem tohoto členského státu, nebo

c) v souladu s předpisy v oblasti obchodování s ohroženými druhy1a) dovezl ze třetí země nezaměnitelně a trvale označeného nebo nezaměnitelně identifikovaného živočicha odchovaného v lidské péči.

(6) Žádost o vydání osvědčení podle odstavce 5 písm. a) je třeba podat nejpozději do 30 dnů po narození živočicha odchovaného v lidské péči. Pokud se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči dovezeného nebo získaného podle odstavce 5 písm. b) nebo c), musí být žádost podána do 15 dnů ode dne, kdy k dovozu nebo získání došlo. Spolu s žádostí o vydání osvědčení musí být předloženy informace o provedeném nezaměnitelném a trvalém označení, popřípadě další údaje upřesňující identifikaci živočicha odchovaného v lidské péči a doklady, osvědčující odchov v lidské péči v souladu s tímto zákonem nebo zákonný způsob nabytí živočicha odchovaného v lidské péči. Zákaz držení uvedený v § 5a odst. 1 písm. e) a v § 50 odst. 2 se po dobu stanovenou pro podání žádosti o osvědčení v případech podle věty první a druhé a po dobu od podání žádosti do vydání osvědčení na živočicha odchovaného v lidské péči nevztahuje.

(7) Nemá-li orgán ochrany přírody důvodné pochybnosti o zákonném původu jedince, vydá osvědčení pro živočicha odchovaného v lidské péči podle odstavců 5 a 6, a to do 30 dnů ode dne, kdy mu žádost o vydání osvědčení byla doručena.

(8) Úmyslné předložení nesprávných údajů, změna označení živočicha odchovaného v lidské péči nebo přenos označení na jiného jedince je důvodem, aby orgán ochrany přírody zrušil osvědčení, a to po celou dobu života takového jedince, pro kterého bylo osvědčení vydáno, nebo jedince, který je jako takový označen. Za změnu značení se pro účely tohoto ustanovení nepovažuje změna provedená z důvodu závažného ohrožení života nebo zdraví živočicha odchovaného v lidské péči, pokud byla s odůvodněním oznámena orgánu ochrany přírody do 3 dnů ode dne, kdy k ní došlo.

(9) V případě změny vlastníka nebo držitele živočicha odchovaného v lidské péči přechází osvědčení současně s živočichem odchovaným v lidské péči na nového vlastníka nebo držitele. V případě úhynu nebo vypuštění živočicha odchovaného v lidské péči do volné přírody je jeho držitel povinen odevzdat osvědčení orgánu ochrany přírody, který jej vydal, a to do 30 pracovních dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala nebo kdy se o ní dozvěděl. Osvědčení pozbývá platnosti dnem, kdy uvedená skutečnost nastala nebo byla zjištěna. V případě ztráty nebo odcizení živočicha odchovaného v lidské péči je jeho držitel povinen tuto skutečnost oznámit orgánu ochrany přírody, který vydal osvědčení, a to do 30 pracovních dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala nebo kdy se o ní dozvěděl. Osvědčení v takovém případě pozbývá platnosti do 1 roku ode dne, kdy ke ztrátě nebo odcizení živočicha odchovaného v lidské péči došlo, pokud nedoručí k jeho nálezu; po uplynutí této lhůty je držitel živočicha odchovaného v lidské péči povinen odevzdat osvědčení orgánu ochrany přírody, který jej vydal.

(10) Ten, kdo drží živočicha odchovaného v lidské péči, pro kterého bylo vydáno osvědčení, je povinen na požádání orgánu ochrany přírody předložit osvědčení ke kontrole a umožnit prohlídku označení živočicha odchovaného v lidské péči. Je-li důvodná pochybnost o zákonném původu jedince, je jeho vlastník nebo držitel povinen umožnit orgánu ochrany přírody, s poskytnutím aktivní součinnosti, jeho ověření, včetně provedení testu paternity. V případě potvrzení nezákonného původu uhradí náklady na ověření původu vlastník nebo držitel živočicha odchovaného v lidské péči; výši nákladů stanoví rozhodnutím orgán ochrany přírody. V opačném případě uhradí náklady na ověření původu živočicha odchovaného v lidské péči orgán ochrany přírody.

(11) Ministerstvo životního prostředí stanoví prováděcím právním předpisem vzor žádosti o osvědčení, vzor osvědčení, způsoby ověřování původu jedince a podmínky jeho provádění.

HLAVA DRUHÁ

§ 55

Projednávání záměrů na vyhlášení

(1) Záměr na vyhlášení památných stromů projedná orgán ochrany přírody s vlastníky těchto stromů a orgány státní správy dotčenými podle zvláštních předpisů21) přiměřeně podle § 40.

(2) Zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů vyhláší orgán ochrany přírody v dohodě s ministerstvem zemědělství a po projednání s ústředními orgány státní správy dotčenými podle zvláštních předpisů.21)

(3) Dotčené orgány státní správy se musí k návrhům a záměrům předloženým dle odstavce 1 vyjádřit do 30 dnů od jejich předložení.

§ 56

Výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

(1) Výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 46 odst. 2, § 49 a

50 v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, povoluje orgán ochrany přírody. U zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství¹⁰), lze výjimku podle věty první povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 2, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

(2) Výjimku ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů lze povolit

a) v zájmu ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a ochrany přírodních stanovišť,

b) v zájmu prevence závažných škod, zejména na úrodě, dobytku, lesích, rybolovu, vodách a ostatních typech majetku,

c) v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí,

d) pro účely výzkumu a vzdělávání, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo opětovného vysazení v původním areálu druhu a chovu a pěstování nezbytných pro tyto účely, včetně umělého rozmnožování rostlin,

e) v případě zvláště chráněných druhů ptáků pro odchyt, držení nebo jiné využívání ptáků v malém množství.

(3) Orgán ochrany přírody v rozhodnutí o výjimce může stanovit povinnost označení živočicha zvláště chráněného druhu nezaměnitelnou a trvalou značkou a rovněž podmínky pro výkon povolované činnosti.

(4) Orgán ochrany přírody může výjimku, která se týká blíže neurčeného okruhu osob, při splnění podmínek uvedených v odstavcích 1 a 2 povolit též opatřením obecné povahy.

(5) K zajišťování činností podle odstavce 2 písm. a) a d) mohou orgány ochrany přírody v zájmu ochrany přírody uzavírat dohody s fyzickými nebo právními osobami. Dohodu lze uzavřít jen, pokud neexistuje jiné uspokojivé řešení, navrhovaná činnost neovlivní dosažení nebo udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany a tyto odůvodněné skutečnosti jsou v dohodě výslovně uvedeny. Tato dohoda nahrazuje výjimku podle odstavce 1.

(6) Pro orgán ochrany přírody platí při povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů nebo uzavření dohody podle odstavce 5 a § 49 odst. 4 informační povinnost stanovená v § 5b odst. 5. V případě povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů ptáků pro obsah rozhodnutí, obsah opatření obecné povahy a pro obsah dohody podle odstavce 5 platí obdobně § 5b odst. 3.

§ 57

Souhlas k některým činnostem týkajícím se zvláště chráněných druhů rostlin, živočichů a nerostů

V bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných druhů rostlin či živočichů (§ 50 odst. 5) a nerostů (§ 51 odst. 3) lze vymezit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánů ochrany přírody.

ČÁST ŠESTÁ

Některá omezení vlastnických práv, finanční příspěvky při ochraně přírody, přístup do krajiny, účast veřejnosti a právo na informace v ochraně přírody

HLAVA PRVNÍ

§ 58

Náhrada za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření

(1) Ochrana přírody a krajiny je veřejným zájmem. Každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona.

(2) Pokud vlastníku zemědělské půdy^{21b}) nebo lesního pozemku^{21c}) nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže,^{21f}) nebo nájemci, který tyto pozemky oprávněně užívá, vznikne nebo trvá v důsledku omezení vyplývajícího z části třetí až páté tohoto zákona včetně prováděcích právních předpisů nebo rozhodnutí vydaného na jejich základě a nebo z omezení vyplývajícího z opatření v plánech systémů ekologické stability krajiny podle § 4 odst. 1 újma, má nárok na její finanční náhradu. Tento nárok trvá i v případě převodu nebo přechodu vlastnického práva nebo práva nájmu. Nájemce pozemku může nárok uplatnit v případě zachovaného nároku vlastníka pozemku. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkově a nájemci téhož pozemku. Požádají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkově pozemku. Nárok na finanční náhradu náleží vlastníku zemědělské půdy nebo lesního pozemku nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže nebo nájemci, který tyto pozemky oprávněně užívá, též v případě, že mu vznikne nebo trvá újma v důsledku omezení vyplývajícího z rozhodnutí, závazného stanoviska nebo souhlasu vydaného podle tohoto zákona.

(3) Finanční náhradu podle odstavce 2 poskytne z prostředků státního rozpočtu příslušný orgán ochrany přírody na základě písemného uplatnění nároku vlastníka zemědělské půdy nebo lesního pozemku nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže, nebo nájemce uvedeného v odstavci 2, jestliže je nárok na finanční náhradu a její výše prokázán doklady a podklady potřebnými pro posouzení nároku. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkově a nájemci téhož pozemku. Požádají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkově pozemku. Nárok na finanční náhradu zaniká, pokud uplatnění nároku nebylo příslušnému orgánu ochrany přírody doručeno do 3 měsíců od skončení kalendářního roku, v němž újma vznikla nebo trvala.

(4) Příslušným orgánem ochrany přírody podle odstavce 3 jsou na území národních parků a jejich ochranných pásem správy národních parků, na území chráněných krajinných oblastí a jejich ochranných pásem správy chráněných krajinných oblastí a na ostatním území Ministerstvo životního prostředí přímo nebo prostřednictvím jím zřízené organizační složky státu.

(5) Pokud je vlastníku uvedenému v odstavci 2 nebo nájemci uvedenému v odstavci 2 poskytnut finanční příspěvek za omezení z důvodů ochrany přírody podle § 69 nebo náhrada podle zvláštního právního předpisu,21d) náhrada podle odstavce 2 se o takto poskytnutou částku snižuje. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkově a nájemci téhož pozemku. Požadají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkově pozemku.

(6) Ministerstvo životního prostředí společně s Ministerstvem zemědělství stanoví prováděcím právním předpisem podmínky poskytování finanční náhrady, vzor uplatnění nároku, jeho náležitosti a způsob určení výše náhrady v případech, kdy není stanoven zvláštním právním předpisem.21e) Celková výše náhrady podle odstavce 2 nesmí přesáhnout částku, která je rozdílem mezi situací při uplatnění omezení podle odstavce 2 a situací, kdy by tato omezení nebyla uplatněna. Ve smlouvě podle § 39 nebo § 45c lze finanční náhradu upravit odchýlně; finanční náhrada však nemůže být vyšší, než umožňuje prováděcí právní předpis.

(7) Náhrada újmy podle odstavce 2 se neposkytne za omezení vyplývající z opatření uložených v důsledku nesplnění povinností stanovených tímto zákonem nebo jeho prováděcími předpisy.

§ 59

Zajištění pozemků k tvorbě systému ekologické stability

(1) K zajištění podmínek pro vytváření systému ekologické stability se v dohodě s vlastníkem pozemku uskuteční opatření, projekty a plány podle § 4 odst. 1.

(2) Vyžaduje-li vytváření systému ekologické stability změnu v užívání pozemku, se kterou jeho vlastník nesouhlasí, nabídne mu pozemkový úřad22) výměnu jeho pozemku za jiný ve vlastnictví státu v přiměřené výměře a kvalitě, jako je původní pozemek, a to pokud možno v téže obci, ve které se nachází převážná část pozemku původního.

(3) Na pozemky nezbytné k uskutečnění opatření, projektů a plánů tvorby systému ekologické stability podle § 4 odst. 1 se nevztahují ustanovení o ochraně zemědělského půdního fondu.23)

§ 60

Vyvlastnění a obligatorní převod příslušnosti hospodařit s majetkem

(1) Vyvlastnit nemovitost či práva k ní za účelem ochrany přírody a krajiny lze v případech stanovených zvláštním předpisem.24)

(2) Při vyvlastňování podle odstavce 1 se postupuje podle zvláštních předpisů o vyvlastnění.25) a to na návrh orgánu ochrany přírody.

(3) Příslušnost hospodařit s majetkem k nemovitosti ve státním vlastnictví může převést orgán ochrany přírody z důvodů a v rozsahu uvedeném v odstavci 1 na sebe. Převod příslušnosti hospodařit s majetkem je bezúplatný; úplatné lze příslušnost hospodařit s majetkem převést pouze v případech, kdy převádějící nabytí nemovitost úplatně.

(4) Podrobnosti postupu při převodech příslušnosti hospodařit s majetkem podle odstavce 3 upraví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

§ 61

Předkupní právo státu a financování výkupu pozemků

(1) Vlastníci nezastavěných pozemků ležících mimo sídelní útvary na území národních parků, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a vlastníci pozemků souvisejících s jeskyněmi jsou povinni v případě jejich zamýšleného prodeje přednostně nabídnout tyto pozemky ke koupi orgánu ochrany přírody. Pokud orgán ochrany přírody neprojeví o tyto pozemky do 60 dnů od obdržení nabídky pozemku písemně závazný zájem, mohou vlastníci zamýšlený prodej uskutečnit.

(2) K zajištění výkupu pozemků zvláště chráněných území či významných krajinných prvků do vlastnictví státu lze poskytnout příspěvek ze Státního fondu životního prostředí České republiky.7)

(3) Jeskyně nejsou součástí pozemku a nejsou předmětem vlastnictví.

§ 61a

Organizační složka státu může přenechat pozemek sloužící k zajištění cílů ochrany přírody a krajiny do dlouhodobého užívání právnické osobě, která se nezabývá podnikáním a jejímž hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny. Lesní pozemky21c) může takto přenechat pouze po dohodě s Ministerstvem zemědělství, nejde-li o pozemky na území národních parků nebo jejich ochranných pásem, kde je může přenechat pouze po dohodě s Ministerstvem životního prostředí. Ustanovení zvláštního právního předpisu21c) o vydávání předběžného souhlasu k nakládání s lesy ve vlastnictví státu tím nejsou dotčena. Ustanovení zvláštního právního předpisu25a) omezující dobu užívání se na tyto případy nepoužije.

§ 62

Vstup na pozemky

(1) Pracovníci všech orgánů ochrany přírody, kteří se při výkonu své pracovní činnosti prokáží služebním průkazem, mají právo vstupovat v nezbytných případech na cizí pozemky při plnění úkolů vyplývajících z tohoto zákona a dalších předpisů na úseku ochrany přírody a krajiny. Mohou přitom provádět potřebná měření, sledování, dokumentaci a požadovat informace nezbytné ke zjištění stavu přírodního prostředí. Při výkonu této činnosti jsou pracovníci orgánu ochrany přírody povinni co nejvíce šetřit vstupem dotčené pozemky, jakož i všechna práva vlastníka.

(2) Za škody způsobené pracovníky orgánů ochrany přírody při výkonu jejich činnosti podle odstavce 1 odpovídá stát. Této odpovědnosti se nemůže zprostit.

(3) Vstup do prostorů a objektů užívaných ozbrojenými silami a ozbrojenými sbory se řídí zvláštními předpisy.²⁶⁾

§ 63

Přístup do krajiny

(1) Veřejně přístupné účelové komunikace,²⁷⁾ stezky a pěšiny mimo zastavěné území není dovoleno zřizovat nebo rušit bez souhlasu příslušného orgánu ochrany přírody. Obce vedou přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách v obvodu své územní působnosti.

(2) Každý má právo na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce nebo jiné právnické osoby, pokud tím nezpůsobí škodu na majetku či zdraví jiné osoby a nezasahuje-li do práv na ochranu osobnosti²⁸⁾ či sousedských práv.²⁹⁾ Je přitom povinen respektovat jiné oprávněné zájmy vlastníka či nájemce pozemku a obecně závazné právní předpisy.³⁰⁾

(3) Práva podle odstavce 2 se nevztahují na zastavěné či stavební pozemky, dvory, zahrady, sady, vinice, chmelnice a pozemky určené k faremním chovům zvířat. Orná půda, louky a pastviny jsou z oprávnění vyloučeny v době, kdy může dojít k poškození porostů či půdy nebo při pastvě dobytka. Zvláštní předpisy nebo tento zákon mohou oprávnění podle odstavce 2 omezit nebo upravit odchylně.³¹⁾

(4) Při oplocování či ohrazování pozemků, které nejsou vyloučeny z práva volného průchodu podle odstavce 3, musí vlastník či nájemce zajistit technickými nebo jinými opatřeními možnost jejich volného průchodu na vhodném místě pozemku.

§ 64

Omezení vstupu z důvodu ochrany přírody

Hrozí-li poškození území v národních parcích, národních přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a v první zóně chráněných krajinných oblastí nebo poškození jeskyně, zejména nadměrnou návštěvností, může orgán ochrany přírody po projednání s dotčenými obcemi omezit nebo zakázat přístup veřejnosti do těchto území nebo jejich částí. Zakaz či omezení vstupu musí být řádně vyznačeny na všech přístupových cestách a vhodným způsobem i na jiných místech v terénu.

§ 65

Dotčení zájmů ochrany přírody

Orgán státní správy vydávající rozhodnutí podle zvláštních předpisů,³²⁾ jimiž mohou být dotčeny zájmy chráněné tímto zákonem, tak činí jen po dohodě s orgánem ochrany přírody, není-li v zákoně předepsán jiný postup.

§ 66

Omezení a zákaz činnosti

(1) Orgán ochrany přírody je oprávněn stanovit fyzickým a právnickým osobám podmínky pro výkon činnosti, která by mohla způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody, popřípadě takovou činnost zakázat.

(2) Ustanovení odstavce 1 nelze uplatnit v případě již vydaného platného pravomocného rozhodnutí.

HLAVA DRUHÁ

§ 67

Povinnosti investorů

(1) Ten, kdo v rámci výstavby nebo jiného užívání krajiny zamýšlí uskutečnit závažné zásahy, které by se mohly dotknout zájmů chráněných podle části druhé, třetí a páté tohoto zákona (dále jen "investor"), je povinen předem zajistit na svůj náklad provedení přírodovědného průzkumu dotčených pozemků a písemné hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na rostliny a živočichy (dále jen "biologické hodnocení"), pokud o jeho nezbytnosti rozhodne orgán ochrany přírody příslušný k povolení zamýšleného zásahu. Podrobnosti biologického hodnocení upraví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(2) Provedení biologického hodnocení podle odstavce 1 se neuloží, pokud je součástí jiného ekologického hodnocení podle obecně závazných právních předpisů na ochranu životního prostředí³³⁾ a splňuje zároveň požadavky na biologické

hodnocení.

(3) Přírodovědný průzkum a biologické hodnocení podle odstavců 1 a 2 se využívá jako podklad pro rozhodování orgánu ochrany přírody.

(4) Vyplyne-li z tohoto zákona nebo z jiných právních předpisů nebo z výsledku biologického hodnocení podle odstavce 1 či 2 potřeba zajištění přiměřených náhradních opatření k ochraně přírody (například vybudování technických zábran, přemístění živočichů a rostlin), je investor povinen tato opatření realizovat na svůj náklad. O rozsahu a nezbytnosti těchto opatření rozhodne orgán ochrany přírody.

§ 68

Opatření ke zlepšování přírodního prostředí

(1) Vlastníci a nájemci pozemků zlepšují podle svých možností stav dochovaného přírodního a krajinného prostředí za účelem zachování druhového bohatství přírody a udržení systému ekologické stability.

(2) K provádění péče o pozemky z důvodů ochrany přírody mohou uzavírat orgány ochrany přírody či obce s vlastníky či nájemci pozemků písemné dohody. Písemnou dohodou lze upravit rovněž způsob hospodaření ve zvláště chráněných územích a ptačích oblastech.

(3) Orgány ochrany přírody jsou oprávněny provádět samy či prostřednictvím jiného zásahy ke zlepšení přírodního a krajinného prostředí podle odstavce 1, neucíní-li tak k výzvě orgánu ochrany přírody vlastník či nájemce pozemku sám, zejména pokud jde o ochranu zvláště chráněných částí přírody a významných krajinných prvků.

(4) Vlastníci a nájemci dotčených pozemků jsou povinni strpět provádění zásahů podle odstavce 3 a umožnit osobám, které je zajišťují, vstup na pozemky. Orgán ochrany přírody je povinen předem vyrozumět vlastníky či nájemce o rozsahu a době zásahu. Za případné škody vzniklé vlastníkům či nájemcům pozemků v souvislosti s těmito zásahy odpovídá orgán ochrany přírody, který zásahy nařídil. Tím není dotčena odpovědnost osob provádějících tyto zásahy.

§ 69

Finanční příspěvek

(1) K uskutečnění záměrů uvedených v § 68 odst. 2 lze poskytnout finanční příspěvek vlastníkům nebo nájemcům dotčených pozemků za předpokladu, že se tito zdrží určité činnosti nebo provedou dohodnuté práce v zájmu zlepšení přírodního prostředí.

(2) Finanční příspěvek lze též poskytnout osobě, která provede náhradní ochranné opatření podle § 49 či 50.

(3) Příspěvek podle odstavce 1 může poskytnout na základě písemné dohody orgán ochrany přírody nebo obec. Bližší podrobnosti o podmínkách poskytování příspěvku i náležitosti dohody o jeho poskytování stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(4) Příspěvek podle odstavce 1 lze poskytovat i ze Státního fondu životního prostředí České republiky.⁷⁾

HLAVA TŘETÍ

§ 70

Účast občanů

(1) Ochrana přírody podle tohoto zákona se uskutečňuje za přímé účasti občanů, prostřednictvím jejich občanských sdružení³⁴⁾ a dobrovolných sborů či aktivů.

(2) Občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny (dále jen "občanské sdružení"), je oprávněno, pokud má právní subjektivitu, požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby bylo předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně. Musí být věcně a místně specifikována.

(3) Občanské sdružení je oprávněno za podmínek a v případech podle odstavce 2 účastnit se správního řízení, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zahájení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení.³⁵⁾ Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 71

Účast obcí

(1) Obce se prostřednictvím svých orgánů zapojují do ochrany přírody a krajiny ve svých územních obvodech. Vyjadřují se zejména k vyhlášení a rušení zvláště chráněných území, památných stromů a jejich ochranných pásem.

(2) Orgány státní ochrany přírody jsou povinny spolupracovat s obcemi, předkládat jim požadované podklady a

informace, poskytovat potřebná vysvětlení k zásahům do přírody i způsobům její ochrany, zejména pokud takové zásahy mohou nepříznivě ovlivnit prostředí v obci nebo omezit výkon práv jejích obyvatel.

(3) Obce jsou ve svém územním obvodu účastníkem řízení podle tohoto zákona, pokud v téže věci nerozhodují jako orgány ochrany přírody.

§ 72

Právo na informace v ochraně přírody a krajiny

Orgány, které vykonávají státní správu v ochraně přírody podle tohoto zákona a prováděcích předpisů, jsou povinny v rozsahu své působnosti vést přehled informací, který obsahuje zejména

- a) normativní správní akty v ochraně přírody,
- b) návrhy na zahájení správního řízení,
- c) vydaná rozhodnutí včetně rozhodnutí v odvolacím nebo přezkumném řízení,
- d) všechny písemné a jiné podklady pro vydaná rozhodnutí, zejména zápisy, protokoly, svědecké výpovědi, písemné důkazy, odborné posudky,
- e) návrhy na vyhlášení části přírody za zvláště chráněnou a vyjádření vlastníků či nájemců pozemků k tomuto záměru (§ 40 a 55),
- f) jiné důležité informace, které se vztahují k výkonu a řízení ochrany přírody známé příslušnému orgánu, zejména údaje o stavu a vývoji přírodního prostředí.

§ 73

Věda a výzkum

(1) Při ochraně přírody a krajiny, zejména při vyhlásování a ochraně zvláště chráněných částí přírody, popřípadě při upuštění od jejich ochrany, v přípravě plánu péče o vybraná zvláště chráněná území spolupracují orgány ochrany přírody s odborně kvalifikovanými právníky a fyzickými osobami.

(2) Odborné expertízy v ochraně přírody a krajiny a výzkum zvláště chráněných částí přírody, vyžadující zásahy do jejich ochranných podmínek, mohou orgány ochrany přírody zadat nebo povolit jen těm fyzickým či právnickým osobám, které mají pro tuto činnost kvalifikační předpoklady.

§ 74

Spolupráce při ochraně přírody

(1) Orgány ochrany přírody se aktivně podílejí na mezinárodní spolupráci v ochraně přírody, zajišťují závazky vyplývající z mezinárodních úmluv, programů a projektů přijatých k ochraně přírody. K zajištění úkolů vyplývajících z mezinárodních závazků může v mezích své působnosti Ministerstvo životního prostředí vydat obecně závazný právní předpis.

(2) Zvláštní péči věnují orgány ochrany přírody vyhlásování a ochraně území hraničících se zvláště chráněnými územími Slovenské republiky a států sousedících s Českou republikou, jakož i ochraně živočichů pohybujících se volně přes státní hranice a přírodních zdrojů přesahujících hranice České republiky.

ČÁST SEDMÁ

Orgány a státní správa v ochraně přírody

HLAVA PRVNÍ

§ 75

Orgány ochrany přírody

- (1) Orgány ochrany přírody jsou
- a) obecní úřady,
 - b) pověřené obecní úřady,
 - c) obecní úřady obcí s rozšířenou působností,
 - d) krajské úřady,
 - e) správy národních parků a chráněných krajinných oblastí,
 - f) Česká inspekce životního prostředí,³⁷⁾

- g) Ministerstvo životního prostředí,
- h) újezdni úřady, Ministerstvo obrany.

(2) Orgány ochrany přírody vykonávají státní správu na úseku ochrany přírody a krajiny podle tohoto zákona.

§ 75a

(1) Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky poskytuje orgánům ochrany přírody

- a) referenční údaje ze základního registru obyvatel,
- b) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel,
- c) údaje z agendového informačního systému cizinců.

(2) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. a) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení,
- b) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- c) datum a místo úmrtí; jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,
- d) adresa místa pobytu,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(3) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. b) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- c) rodné číslo,
- d) adresa místa trvalého pobytu,
- e) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(4) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. c) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- c) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- d) druh a adresa místa pobytu,
- e) počátek pobytu, případně datum ukončení pobytu.

(5) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z agendového informačního systému evidence obyvatel nebo agendového informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

(6) Z poskytovaných údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

§ 76

nadpis vypuštěn

(1) Obecní úřady

- a) s výjimkou území národních parků, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území povolují kácení dřevin podle § 8 odst. 1, ukládají náhradní výsadbu podle § 9 a vedou přehled pozemků vhodných k náhradní výsadbě podle § 9 odst. 2,
- b) s výjimkou území národních parků a jejich ochranných pásem vedou přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách podle § 63 odst. 1 ve svém správním obvodu.

(2) Pověřené obecní úřady³⁸⁾, s výjimkou území národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, národních přírodních památek, přírodních památek a jejich ochranných pásem,

a) vydávají závazná stanoviska k zásahům do registrovaných krajinných prvků podle § 4 odst. 2, pokud se zároveň nejedná o území evropsky významné lokality, a registrují významné krajinné prvky podle § 6 odst. 1,

b) sjednávají a zrušují smlouvy o smluvně chráněném památném stromu podle § 39 a § 45 odst. 2; projednávají záměry na vyhlášení památných stromů podle § 55 odst. 1, vydávají rozhodnutí o vyhlášení památných stromů podle § 46 odst. 1, vymezení jejich ochranných pásem podle § 46 odst. 3 a zrušení ochrany památných stromů podle § 46 odst. 4; předávají dokumentaci o památných stromech a smluvně chráněných památných stromech do ústředního seznamu podle § 47 odst. 1,

c) vydávají souhlasy k ošetřování památných stromů podle § 46 odst. 2, souhlasy ke stanoveným činnostem v ochranných pásmech památných stromů podle § 46 odst. 3, povolují výjimky ze zákazů u památných stromů podle § 56 odst. 1 a uzavírají dohody podle § 56 odst. 5, jde-li o památné stromy,

d) vydávají souhlas ke zřizování nebo rušení veřejně přístupných účelových komunikací, stezek a pěšin mimo zastavěné území obcí podle § 63 odst. 1.

§ 77

Působnost obecních úřadů obcí s rozšířenou působností

(1) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností ve svém správním obvodu, nejde-li o zvláště chráněná území nebo jejich ochranná pásma,

a) vydávají závazná stanoviska k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, pokud se nejedná o registrovaný významný krajinný prvek podle § 6 odst. 1 a pokud se zároveň nejedná o území evropsky významné lokality,

b) vydávají závazná stanoviska k odlesňování a zalesňování pozemků nad 0,5 ha a k výstavbě lesních cest a lesních melioračních systémů podle § 4 odst. 3,

c) vydávají opatření obecné povahy, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, nebo rozhodují o omezení nebo zákazu rušivé činnosti podle § 5 odst. 1, pokud se nejedná o zvláště chráněné druhy,

d) rozhodují o zajištění či použití prostředků k zabránění nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů podle § 5 odst. 3, pokud se nejedná o zvláště chráněné druhy,

e) vydávají povolení k rozšiřování geograficky nepůvodních druhů rostlin a živočichů a k rozšiřování kříženců do krajiny podle § 5 odst. 4 a 5,

f) rozhodují o stanovení odchylného postupu při ochraně ptáků podle § 5b odst. 1,

g) ukládají provedení nezbytných zásahů včetně pokácení dřevin podle § 7 odst. 2,

h) přijímají oznámení o kácení dřevin a rozhodují o pozastavení, omezení nebo zákazu kácení dřevin podle § 8 odst. 2 a 4,

i) požadují údaje o paleontologických nálezích a žádají o umožnění přístupu k paleontologickým nálezům podle § 11,

j) vydávají souhlasy k umístování a povolování staveb a k jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz podle § 12 odst. 2,

k) rozhodují o vyhlášení přechodně chráněné plochy podle § 13 odst. 1,

l) mohou vyzvat k prokázání zákonného původu zvláště chráněných rostlin, zvláště chráněných živočichů, ptáků nebo rostlin či živočichů chráněných podle mezinárodních úmluv podle § 54 odst. 1 a vyzvat k prokázání totožnosti podle § 54 odst. 2,

m) v případě ptáků chráněných podle § 5a vydávají osvědčení podle § 54 odst. 4 až 11 o tom, že se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči, vedou evidenci vydaných osvědčení podle § 54 odst. 4 až 10, ověřují původ a vydávají rozhodnutí, kterým se stanoví výše nákladů v případě potvrzení nezákonného původu živočicha odchovaného v lidské péči podle § 54 odst. 10,

n) v rozsahu své působnosti ukládají podmínky pro výkon činností, které by mohly způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody nebo takové činnosti zakazují podle § 66,

o) vykonávají státní dozor v ochraně přírody a krajiny podle § 85 odst. 1,

p) rozhodují o možnostech a podmínkách uvedení do původního stavu podle § 86 odst. 1, ukládají provedení přiměřených náhradních opatření podle § 86 odst. 2 a ukládají pokuty za přestupky podle § 87 a za správní delikty podle § 88,

q) uplatňují stanoviska k územním plánům a regulačním plánům z hlediska své přenesené působnosti a dále z hlediska přenesené působnosti obecních úřadů a pověřených obecních úřadů.

(2) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vymezují a hodnotí místní systém ekologické stability podle § 4 odst. 1 mimo území národních parků, chráněných krajinných oblastí a ochranných pásem národních parků.

(3) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností dále ve svém správním obvodu, nejde-li o zvláště chráněná území nebo jejich ochranná pásma anebo o vojenské újezdy, vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny, není-li příslušný jiný

orgán ochrany přírody.

§ 77a

Působnost krajů a krajských úřadů

(1) Kraje zpracovávají ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí prognózy, koncepce a strategie ochrany přírody ve své územní působnosti, nejde-li o národní park nebo chráněnou krajinnou oblast, národní přírodní rezervaci, národní přírodní památku a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území anebo o vojenské újezdy.

(2) Kraje mohou vydávat pro svůj správní obvod, nejde-li o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území anebo o vojenské újezdy, nařízení o zřízení či zrušení přírodních parků a o omezení využití jejich území podle § 12 odst. 3, nařízení o zřízení přírodních rezervací podle § 33, přírodních památek podle § 36 nebo jejich ochranných pásem podle § 37 odst. 1 a zajišťují péči o tato území, dále mohou ve svém správním obvodu vydat nařízení o zrušení přírodních rezervací, přírodních památek nebo ochranných pásem těchto zvláště chráněných území podle § 45 odst. 1.

(3) Krajské úřady na území přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny v rozsahu působnosti obecních úřadů, pověřených obecních úřadů, a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, není-li podle tohoto zákona příslušné Ministerstvo životního prostředí.

(4) Krajské úřady dále ve svém správním obvodu, nejde-li o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území anebo o vojenské újezdy

a) vydávají závazná stanoviska ke schválení lesních hospodářských plánů a k lesním hospodářským osnovám podle § 4 odst. 3,

b) povolují výjimky ze zákazů stanovených v § 10 odst. 2 pro jeskyně, vydávají povolení pro průzkum nebo výzkum jeskyní podle § 10 odst. 3, přijímají oznámení o zjištění jeskyní, přebírají dokumentaci jeskyní a vedou evidenci převzaté dokumentace jeskyní podle § 10 odst. 5,

c) rozhodují o omezení výkonu práva myslivosti a rybářství v přírodních rezervacích podle § 34 odst. 2,

d) vydávají souhlasy k činnostem a zásahům vázaným na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody v ochranných pásmech přírodních rezervací a přírodních památek podle § 37 odst. 1 a k činnostem podle § 37 odst. 2,

e) zajišťují zpracování plánů péče a schvalují plány péče o přírodní rezervace, přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území a zajišťují jejich realizaci podle § 38,

f) sjednávají a zrušují smluvní ochranu podle § 39 a § 45 odst. 2 a předávají dokumentaci o těchto územích do ústředního seznamu a na základě uzavřených smluv podle § 39 odst. 1 zveřejňují ve Věstníku právních předpisů kraje území, která jsou smluvně chráněna,

g) zajišťují zpracování, oznamují a projednávají záměry na vyhlášení a návrhy právních předpisů, kterými se vyhlásují přírodní rezervace, přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území,

h) povolují výjimky ze zákazů v přírodních rezervacích a přírodních památkách podle § 43,

i) předávají dokumentaci vyhlášených přírodních rezervací, přírodních památek a jejich ochranných pásem do ústředního seznamu; oznamují vyhlášení přírodních rezervací, přírodních památek nebo jejich ochranných pásem katastrálním úřadům,

j) vydávají souhlasy k činnostem a zásahům vymezeným v bližších ochranných podmínkách přírodních rezervací a přírodních památek podle § 44 odst. 3,

k) povolují výjimky ze zákazu poškozovat evropsky významné lokality a sporné lokality podle § 45b odst. 1,

l) zajišťují péči o evropsky významné lokality, označují evropsky významné lokality, vydávají závazná stanoviska k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo narušení obnovy evropsky významných lokalit nebo jejich předmětů ochrany podle § 45c odst. 2, a na jejich území vydávají i stanoviska podle § 4odstavce 2,

m) vydávají souhlasy k činnostem v ptačích oblastech podle § 45e odst. 2, uzavírají smlouvy o způsobu hospodaření v ptačích oblastech podle § 45e odst. 4 a zajišťují péči o ptačí oblasti,

n) vydávají stanoviska ke koncepcím nebo k záměrům podle § 45i odst. 1, ukládají kompenzační opatření a informují o uložených kompenzačních opatřeních Ministerstvo životního prostředí,

o) povolují výjimky ze zákazů u zvláště chráněných nerostů podle § 51 odst. 2,

p) přijímají oznámení o vypuštění vyléčených zvláště chráněných živočichů ze záchranné stanice podle § 52 odst. 2,

q) mohou požadovat prokázání zákonného původu zvláště chráněných rostlin, zvláště chráněných živočichů, ptáků nebo rostlin či živočichů chráněných podle mezinárodních úmluv podle § 54 odst. 1 a mohou požadovat prokázání totožnosti podle § 54 odst. 2,

r) vydávají opatření obecné povahy k omezení nebo zákazu vstupu podle § 64,

s) v rozsahu své působnosti ukládají podmínky pro výkon činností, které by mohly způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody nebo takové činnosti zakazují podle § 66,

t) ustanovují stráž přírody ve svém územním obvodu podle § 81 odst. 1,

u) vykonávají státní dozor v ochraně přírody a krajiny podle § 85 odst. 1,

v) rozhodují o možnostech a podmínkách uvedení do původního stavu a ukládají provedení náhradních opatření k nápravě podle § 86 odst. 1 a 2,

w) spolupracují s ostatními správními úřady a orgány na zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání,

x) uplatňují stanoviska k zásadám územního rozvoje a k územním plánům obcí s rozšířenou působností z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem a dále k ostatním územním plánům a regulačním plánům z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem, není-li příslušný jiný orgán ochrany přírody.

(5) Krajské úřady dále v obvodu své územní působnosti podle odstavců 3 a 4

a) vydávají opatření obecné povahy, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, nebo rozhodují o omezení nebo zákazu rušivé činnosti podle § 5 odst. 1, pokud se jedná o zvláště chráněné druhy,

b) ukládají rozhodnutím zajištění či použití prostředků k zabránění nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů podle § 5 odst. 3, pokud se jedná o zvláště chráněné druhy,

c) uzavírají dohody podle § 49 odst. 4,

d) vydávají předchozí stanoviska k nezbytným zásahům do přirozeného vývoje ohrožených druhů živočichů podle § 50 odst. 3,

e) spolupracují s Ministerstvem životního prostředí při přípravě záchranných programů zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 52,

f) vydávají souhlasy k vypouštění zvláště chráněných živočichů odchovaných v lidské péči do přírody a k vysévání či vysazování uměle vypěstovaných zvláště chráněných rostlin do přírody podle § 54 odst. 3,

g) s výjimkou ptáků chráněných podle § 5a vydávají osvědčení o tom, že se jedná o živočicha odchovaného v lidské péči, vedou evidenci vydaných osvědčení podle § 54 odst. 4 až 10, ověřují původ a vydávají rozhodnutí, kterým se stanoví výše nákladů v případě potvrzení nezákonného původu živočicha odchovaného v lidské péči podle § 54 odst. 10,

h) povolují rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy, pokud jde o blíže neurčený okruh osob, výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a zvláště chráněných druhů živočichů podle § 56,

i) uzavírají dohody podle § 56 odst. 5,

j) vydávají předchozí souhlasy k činnostem stanoveným v bližších ochranných podmínkách zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 57,

k) odebírají nedovoleně držené jedince zvláště chráněných rostlin, nebo zvláště chráněných živočichů, ptáků, nebo rostlin či živočichů chráněných podle mezinárodních úmluv podle § 89.

(6) Krajské úřady vymezují a hodnotí regionální systém ekologické stability podle § 4 odst. 1 mimo území národních parků, chráněných krajinných oblastí a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území.

(7) Krajské úřady jsou dotčenými orgány ochrany přírody a vydávají v rozsahu své působnosti vyjádření k poskytování plateb podle jiných právních předpisů^{39c}).

(8) Krajské úřady vydávají závazná stanoviska k řízením podle zákona o myslivosti^{39d}), nestanoví-li tento zákon jinak.

§ 78

Působnost správ národních parků a chráněných krajinných oblastí

(1) Na území národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území, nejde-li o vojenské újezdy, vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny správy národních parků a správy chráněných krajinných oblastí (dále jen „správy“), není-li podle tohoto zákona příslušný obecní úřad nebo Ministerstvo životního prostředí. Správy, jejich sídla a jejich správní obvody, tvořené národními parky, chráněnými krajinnými oblastmi a jejich ochrannými pásmy, jsou uvedeny v příloze tohoto zákona. Ministerstvo životního prostředí stanoví vyhláškou, které správy vykonávají státní správu ve správních obvodech tvořených jednotlivými národními přírodními rezervacemi, národními přírodními památkami a jejich ochrannými pásmy.

(2) Správy dále v obvodu své územní působnosti podle odstavce 1:

a) vydávají souhlasy k vyhrazení míst ke zneškodňování ostatních odpadů majících původ na území národních parků [§ 16 odst. 1 písm. b)] a k vyhrazení míst ke zneškodňování odpadů na území chráněných krajinných oblastí [§ 26 odst. 1 písm. a)],

b) vydávají opatření obecné povahy k vyhrazení míst k táboření a rozdělování ohňů [§ 16 odst. 1 písm. c)],

c) vydávají opatření obecné povahy, kterým se vydává návštěvní řád národního parku [§ 19 odst. 2)], d) vydávají souhlasy k vyhrazení míst k táboření a rozdělování ohňů na území chráněných krajinných oblastí [§ 26 odst. 1 písm. b)],

e) vydávají souhlasy k vyhrazení míst k vjezdu a setrvání motorových vozidel a obytných přívěsů na území národních parků [§ 16 odst. 1 písm. d)] a chráněných krajinných oblastí [§ 26 odst. 1 písm. c)],

f) vydávají souhlasy k vyhrazení míst pro pořádání a organizování hromadných sportovních, turistických a jiných veřejných akcí na území národních parků [§ 16 odst. 1 písm. e)] a k vyhrazení míst pro pořádání soutěží na jízdních kolech na území chráněných krajinných oblastí [§ 26 odst. 3 písm. c)],

g) vydávají souhlasy k vyhrazení míst pro provozování horolezectví, létání na padácích a závěsných kluzácích a jízdu na kole na území národních parků [§ 16 odst. 1 písm. f)],

h) vydávají souhlasy k vyznačení cest na území národních parků [§ 16 odst. 2 písm. b)] a národních přírodních rezervací [§ 29 písm. d)],

i) vydávají souhlasy k vyhrazení míst k činnostem a k táboření a rozdělování ohňů [§ 29 písm. f) a j)],

j) omezují nebo vylučují výkon práva myslivosti a práva rybářství v národních parcích (§ 21) a vydávají souhlasy k výkonu rybářského a mysliveckého práva na území národních přírodních rezervací (§ 30),

k) vydávají souhlasy k činnostem a zásahům vymezeným v bližších ochranných podmínkách ochranných pásem národních parků, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek (§ 37 odst. 1) a k činnostem a zásahům podle § 37 odst. 2,

l) povolují výjimky ze zákazů (§ 16, 26, 29 a § 35 odst. 2) u národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek (§ 43 odst. 3),

m) vydávají závazné stanovisko potřebné k ohlášení stavby, vydání územního rozhodnutí, územního souhlasu, stavebního povolení, rozhodnutí o změně užívání stavby, kolaudačního souhlasu, je-li spojen se změnou stavby, povolení k odstranění stavby či k provedení terénních úprav podle stavebního zákona, povolení k nakládání s vodami a k vodním dílům, povolení k některým činnostem či udělení souhlasu podle vodního zákona (§ 44 odst. 1),

n) vydávají souhlasy k činnostem a zásahům vymezeným v bližších ochranných podmínkách národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek (§ 44 odst. 3),

o) vydávají opatření obecné povahy k omezení nebo zákazu vstupu podle § 64.

(3) Správy jsou oprávněny k vydání nařízení pro obvod své působnosti, a to podle § 5 odst. 1, § 33 odst. 1, § 36 odst. 1 a § 45 odst. 1, není-li k tomu příslušné Ministerstvo životního prostředí. Návrh nařízení projedná správa s dotčenými obcemi. Nařízení musí být vyhlášeno vyvěšením na úřední desce správy po dobu 15 dnů, což je podmínkou jeho platnosti. Za den vyhlášení se považuje první den vyvěšení nařízení na úřední desce. Kromě toho může správa uveřejnit nařízení způsobem v místě obvyklým.

(4) Nařízení správy nabývá účinnosti patnáctým dnem následujícím po dni jeho vyhlášení, pokud v něm není stanoven pozdější počátek účinnosti. V případě, kdy to vyžaduje naléhavý obecný zájem, může nařízení správy nabýt platnosti a účinnosti již dnem vyhlášení.

(5) Nařízení musí být každému přístupné na pověřených obecních úřadech a obecních úřadech v obcích, jejichž územního obvodu se týká. Nařízení zašle správa neprodleně Ministerstvu životního prostředí.

(6) Odporuje-li nařízení správy nebo jeho část zákonu nebo jinému právnímu předpisu vydanému k provedení zákona, Ministerstvo životního prostředí je nebo jeho část zruší. Zrušení je platné dnem doručení jeho písemného vyhotovení správě a účinné po uplynutí 15 dnů po jeho uveřejnění na úřední desce.

(7) Správy plní zároveň úkoly odborných organizací ochrany přírody ve svých územních obvodech. Přitom zejména provádějí potřebné inventarizační přírodovědné průzkumy, dokumentaci a šetření v ochraně přírody, spolupracují s výzkumnými a vědeckými pracovišti, zajišťují strážní, informační a kulturně výchovnou činnost. Správy dále zajišťují péči o zvláště chráněná území ve své územní působnosti.

(8) Správy národních parků dále vykonávají na území národních parků působnost svěřenou podle zvláštních předpisů krajským úřadům, obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, obcím a pověřeným obecním úřadům na úseku rybářství a ochrany zemědělského půdního fondu.⁴⁰⁾

(9) Správy navrhuje plány péče o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a jejich ochranná pásma (§ 38) a zřizují radu národního parku (§ 20).

(10) Správy vymezují a hodnotí místní a regionální systém ekologické stability (§ 4 odst. 1) na území chráněných krajinných oblastí, národních parků a jejich ochranných pásem.

(11) Správy jsou ve své územní působnosti podle odstavce 1 odvolacím orgánem proti rozhodnutím orgánů obcí vydaným podle tohoto zákona.

Působnost orgánů ochrany přírody na území vojenských újezdů

(1) Na území vojenských újezdů²⁶⁾ vykonávají státní správu v ochraně přírody a krajiny újezdní úřady²⁶⁾ v rozsahu působnosti obecních úřadů, pověřených obecních úřadů, obcí s rozšířenou působností, orgánů krajů a správ, není-li k ní příslušné Ministerstvo obrany.

(2) Ministerstvo obrany na území vojenských újezdů

- a) zpracovává ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí prognózy, koncepce a strategie ochrany přírody,
- b) zajišťuje zpracování a schvaluje plány péče o přírodní rezervace a přírodní památky a jejich ochranná pásma a zajišťuje jejich realizaci ve spolupráci s újezdními úřady podle § 38,
- c) sjednává smlouvy o ochraně území podle § 39, prohlašuje tato území za chráněná a ruší smluvní ochranu těchto území postupem podle § 45 odst. 2,
- d) vydává prováděcí právní předpisy, kterými se vyhlašují nebo zrušují přírodní rezervace a přírodní památky a ochranná pásma těchto zvláště chráněných území a jimiž se stanoví bližší podmínky jejich ochrany; prohlašuje území za chráněná podle § 39,
- e) předává dokumentaci zvláště nebo smluvně chráněných území do Ústředního seznamu ochrany přírody; oznamuje vyhlášení přírodních rezervací, přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území katastrálním úřadům,
- f) uplatňuje předkupní právo státu k pozemkům podle § 61 odst. 1,
- g) spolupracuje s ostatními správními úřady při zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání,
- h) vykonává státní dozor v ochraně přírody a krajiny podle § 85 odst. 1,
- i) vydává stanoviska k územně plánovací dokumentaci jako dotčený orgán ochrany přírody z hlediska své působnosti,
- j) je odvolacím orgánem proti rozhodnutím vydaným podle tohoto zákona újezdními úřady.

§ 79

Působnost Ministerstva životního prostředí

(1) Ministerstvo životního prostředí je ústředním orgánem státní správy ochrany přírody v České republice.

(2) Ministerstvo životního prostředí

- a) zpracovává ve spolupráci s kraji prognózy a koncepce strategie ochrany přírody v České republice,
- b) koordinuje státní vědeckovýzkumnou činnost v oboru ochrany přírody a krajiny,
- c) spolupracuje s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání,
- d) zabezpečuje mezinárodní spolupráci České republiky v oboru ochrany přírody a krajiny,
- e) podává Komisi zprávy a informace požadované právními předpisy Evropských společenství v oblasti ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jejich stanovišť,
- f) vykonává vrchní státní dozor v ochraně přírody a krajiny,
- g) řídí činnost České inspekce životního prostředí a správ a plní jiné úkoly stanovené tímto zákonem.

(3) Ministerstvo životního prostředí dále

- a) provádí vymezení a hodnocení nadregionálního systému ekologické stability podle § 4 odst. 1,
- b) vydává povolení k vývozu a dovozu ohrožených rostlin a živočichů chráněných mezinárodními úmluvami podle § 5 odst. 7,
- c) rozhoduje o povolení k provozování záchranné stanice a jeho změně nebo zrušení, vede přehled záchranných stanic a zveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup podle § 5 odst. 8 až 11,
- d) vydává souhlasy s použitím ustanovení o zásazích proti škůdcům a o případech mimořádných okolností a nepředvídaných škod a stanoví přitom rozsah jejich použití v národních parcích a v národních přírodních rezervacích,
- e) zajišťuje zpracování a oznamuje a projednává záměry na vyhlášení a návrhy právních předpisů, kterými se vyhlašují národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky nebo ochranná pásma těchto zvláště chráněných území,
- f) vydává souhlasy k vývozu paleontologických nálezů podle § 11 odst. 3 a vydává povolení k vývozu zvláště chráněných nerostů podle § 53,
- g) vydává souhlasy ke zcizení nezastavěných pozemků ve vlastnictví státu na území přírodních rezervací a přírodních památek,

h) zajišťuje zpracování a schvaluje plány péče o národní parky, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, chráněné krajinné oblasti a o ochranná pásma těchto zvláště chráněných území a zajišťuje jejich realizaci ve spolupráci se správami podle § 38,

i) předává dokumentaci vyhlášených národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území a dále ptačích oblastí a evropsky významných lokalit do ústředního seznamu; oznamuje vyhlášení národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací, národních přírodních památek a ochranných pásem těchto zvláště chráněných území katastrálním úřadům,

j) oznamuje lokality, které nebyly zařazeny do evropského seznamu podle § 45a odst. 4 a vyhlašuje sporné lokality podle § 45b odst. 2,

k) zajišťuje zpracování souhrnů doporučených opatření pro evropsky významné lokality a ptačí oblasti podle § 45c odst. 3, § 45e odst. 6, předává je do ústředního seznamu a zveřejňuje je prostřednictvím internetu,

l) podává žádosti o stanovisko Komisi podle § 45i odst. 10,

m) ve spolupráci s ostatními orgány ochrany přírody, vlastníky a nájemci pozemků, občanskými sdruženími a dalšími odbornými subjekty zajišťuje a schvaluje záchranné programy podle § 52,

n) uplatňuje předkupní právo státu k pozemkům podle § 61 odst. 1,

o) vydává osvědčení o zvláštní odborné způsobilosti podle § 79a odst. 2 písm. b),

p) je odvolacím orgánem proti rozhodnutím vydaným orgány krajů v přenesené působnosti, správami a Českou inspekcí životního prostředí,

q) uplatňuje stanoviska k politice územního rozvoje a k zásadám územního rozvoje z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem,

r) zřizuje správy národních parků jako státní příspěvkové organizace^{40b}), pokud nebyly zřízeny jiným zákonem⁴¹),

s) je oprávněno zřídit státní příspěvkovou organizaci za účelem zajištění ochrany, péče a provozu veřejnosti zpřístupněných jeskyní,

t) vykonává působnost orgánů ochrany přírody na pozemcích a stavbách, které tvoří součást objektů důležitých pro obranu státu mimo vojenské újezdy^{41aa}).

(4) Ministerstvo životního prostředí dále vydává vyhlášky, kterými se

a) stanoví seznam typů evropských stanovišť, prioritních typů evropských stanovišť, evropsky významných druhů a prioritních evropsky významných druhů, vyskytujících se na území České republiky,

b) stanoví podrobnosti vymezení a hodnocení systému ekologické stability a podrobnosti plánů, projektů a opatření v procesu jeho vytváření podle § 4 odst. 1,

c) stanoví podrobnosti ochrany významných krajinných prvků podle § 4 odst. 2,

d) stanoví velikost, popřípadě jiné charakteristiky dřevin, k jejichž kácení není třeba povolení podle § 8 odst. 3, jestliže rostou na pozemcích ve vlastnictví fyzických osob, které tyto pozemky užívají, a podrobnosti ochrany dřevin a podmínek povolování jejich kácení podle § 8 odst. 5,

e) stanoví podrobnosti o obsahu a rozsahu dokumentace jeskyně při jejím zjištění provozovatelem při dobývání nerostných surovin nebo při provádění geologických prací podle § 10 odst. 5,

f) vymezují zóny ochrany přírody národních parků a chráněných krajinných oblastí podle § 17 odst. 2 a § 27 odst. 2,

g) stanoví výše poplatku podle § 24 odst. 1 a 2, okruh osob osvobozených od poplatku, vzor potvrzení o zaplacení poplatku nebo potvrzení o osvobození od poplatku a určení vybraných míst na území národního parku, na která se povinnost platit poplatek za vstup vztahuje podle § 24 odst. 3,

h) vyhlašují národní přírodní rezervace, národní přírodní památky nebo ochranná pásma těchto zvláště chráněných území a stanoví bližší podmínky jejich ochrany a dále vyhlašují nebo zrušují přírodní památky a přírodní rezervace nebo jejich ochranná pásma na území národních parků a jejich ochranných pásem a stanoví bližší podmínky jejich ochrany,

i) stanoví obsah plánů péče a postup jejich zpracování podle § 38 odst. 7, náležitosti a obsah záměru podle § 40 odst. 1, podrobnosti o vedení ústředního seznamu a určuje organizační složka státu pověřená vedením ústředního seznamu podle § 42 odst. 2, podrobnosti o způsobu označení a vymezení zvláště chráněných území v terénu i mapových podkladech podle § 42 odst. 5 a bližší podmínky o způsobu označení památných stromů v terénu i mapových podkladech podle § 47 odst. 3,

j) stanoví náležitosti obsahu smlouvy podle § 39 odst. 1, způsob označení smluvně chráněného území a smluvně chráněného území památného stromu v terénu i mapových podkladech podle § 39 odst. 2,

k) stanoví způsob označení vyhlášených evropsky významných lokalit v terénu i mapových podkladech podle § 45c odst. 1, obsah a náležitosti souhrnů doporučených opatření pro evropsky významné lokality a ptačí oblasti podle § 45c odst. 3 a způsob

označení ptačích oblastí v terénu i mapových podkladech podle § 45e odst. 7,

l) stanoví rozsah požadovaného vzdělání, obsah zkoušky, podmínky prodloužení autorizace a důvody pro odnětí autorizace podle § 45i odst. 3,

m) stanoví seznam a stupeň ohrožení zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 48, seznam zvláště chráněných nerostů podle § 51 a míst jejich přirozeného výskytu a dále bližší podmínky jejich ochrany,

n) stanoví způsoby ověřování původu, náležitosti žádosti o osvědčení a vzor osvědčení podle § 54 odst. 11,

o) stanoví podmínky poskytování finanční náhrady podle § 58 odst. 5, vzor uplatnění nároku, jeho náležitosti a způsob určení výše náhrady v případech, kdy není stanoven jiným předpisem,

p) stanoví podrobnosti postupu při převodech práva hospodaření podle § 60 odst. 3 zákona,

q) stanoví podrobnosti o přírodovědném průzkumu dotčených pozemků a biologickém hodnocení a jejich ukládání podle § 67 odst. 1,

r) stanoví bližší podrobnosti o podmínkách poskytování příspěvku podle § 69 odst. 3 a náležitosti dohody o jeho poskytování,

s) zajišťují podle § 74 odst. 1 úkoly vyplývající z mezinárodních závazků,

t) stanoví podle § 81 odst. 11 podrobnosti o organizaci, úkolech a předpokladech pro výkon stráže přírody, vzor služebního odznaku se státním znakem a průkazu stráže přírody,

u) stanoví podrobnosti o způsobu zavedení a užívání stejnokroje a označení pracovníků ochrany přírody podle § 82 odst. 2,

v) stanoví převod zvláště chráněných území zřízených podle zákona č. 40/1956 Sb. do kategorií podle § 90 odst. 5 až 7,

w) zrušuje podle § 90 odst. 10 dosavadní ochrana zvláště chráněných území vyhlášených podle tohoto zákona do dne 1. března 2009 ústředními orgány státní správy.

§ 79a

Zvláštní odborná způsobilost

(1) Správní činnosti v ochraně přírody a krajiny, pokud je vykonávají správy, musí být zajišťovány prostřednictvím zaměstnanců, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost.

(2) Správní činnosti uvedené v odstavci 1 může výjimečně vykonávat i zaměstnanec, který nemá zvláštní odbornou způsobilost,

a) nejdéle však po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru ke správám nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem, nebo

b) na jehož žádost nebo na žádost správ vydá Ministerstvo životního prostředí doklad o vzdělání nebo jeho části získaného zaměstnancem v jiném studijním programu nebo v jiném oboru, popřípadě kurzu, pokud žadatel prokáže, že obsah a rozsah vzdělání, o jehož uznání žádá, jsou rovnocenné obsahu a rozsahu zkoušky zvláštní odborné způsobilosti podle odstavce 4.

(3) Zvláštní odborná způsobilost se ověřuje zkouškou a prokazuje se dokladem o vykonání zkoušky. Zaměstnanec je povinen prokázat zvláštní odbornou způsobilost k výkonu správních činností uvedených v odstavci 1 do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru ke správám nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.

(4) Zkouška zvláštní odborné způsobilosti má obecnou a zvláštní část. Obecná část zahrnuje znalost základů veřejné správy, zvláště obecných principů organizace a činnosti veřejné správy, znalost zákona o obcích, zákona o krajích a správního řádu, a schopnost aplikace těchto předpisů. Zvláštní část zahrnuje znalosti nezbytné k výkonu správních činností uvedených v odstavci 1, zvláště znalost působnosti správ vztahující se k těmto činnostem, a schopnost jejich aplikace.

(5) Správy jsou povinny přihlásit zaměstnance, který vykonává správní činnosti uvedené v odstavci 1, k vykonání zkoušky do 6 měsíců od vzniku pracovního poměru nebo do 3 měsíců ode dne, kdy začal vykonávat správní činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.

(6) Provádění zkoušek o zvláštní odborné způsobilosti zabezpečuje Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s příslušnými ministerstvy a s ostatními ústředními správními úřady. O zabezpečení a průběhu zkoušky, o zkušební komisi, o dokladu o vykonání zkoušky a o řízení o námitkách platí obdobně § 22 až 26 zákona o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávních celků^{41a}).

§ 80

Působnost České inspekce životního prostředí

(1) Česká inspekce životního prostředí (dále jen "inspekce") dozírá, jak jsou orgány veřejné správy vyjma ústředních orgánů, právníckými a fyzickými osobami dodržována ustanovení právních předpisů a rozhodnutí týkající se ochrany přírody a krajiny. Inspekce zjišťuje a eviduje případy ohrožení a poškození přírody a krajiny, jejich příčiny a osoby odpovědné za jejich vznik nebo trvání. Inspekce je oprávněna vyžadovat prokazování původu a totožnosti podle § 54, ukládat opatření podle § 66,

rozhodovat o možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu podle § 86 odst. 1, ukládat povinnost provést přiměřená náhradní opatření podle § 86 odst. 2 a odebírat nedovoleně držené jedince podle § 89. Inspekce dále provádí kontroly podmíněnosti podle zákona o zemědělství^{41c)} v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství upravujícím prováděcí pravidla pro podmíněnost, odlišení a integrovaný administrativní a kontrolní systém^{41d)}, s výjimkou těchto kontrol podmíněnosti v oblasti povrchových nebo podzemních vod.

(2) Inspekce je oprávněna v případech hrozící škody nařídít omezení, případně zastavení škodlivé činnosti až do doby odstranění jejich nedostatků a příčin.

(3) Inspekce ukládá právnickým a fyzickým osobám pokuty za porušení povinností při ochraně přírody a krajiny podle tohoto zákona. Inspekce může zahájit řízení o uložení pokuty pouze tehdy, nezhájil-li je již obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo správa. Pokud řízení o pokutě zahájí obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo správa a inspekce ve stejný den, provede řízení o uložení pokuty obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo správa. O zahájení řízení o uložení pokuty se inspekce a obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad nebo správa vzájemně informují. O odvolání proti rozhodnutí inspekce rozhoduje Ministerstvo životního prostředí.

(4) Úkoly inspekce plní inspektoři, kteří se prokazují služebními průkazy.

§ 81

Stráž přírody

(1) Krajské úřady a správy (dále jen "ustanovující úřady") ustanovují stráž přírody zejména z řad dobrovolných pracovníků. Posláním stráže přírody je kontrola dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny.

(2) Stráž přírody se skládá ze strážců a zpravodajů, které jmenuje a odvolává územně příslušný ustanovující úřad.

(3) Stráž přírody může být ustanovena fyzická osoba, která

- a) je občanem České republiky,
- b) je starší 21 let,
- c) nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin,
- d) má způsobilost k právním úkonům,
- e) je zdravotně způsobilá,
- f) prokázala znalost práv a povinností stráže přírody podle tohoto zákona a znalost souvisejících předpisů,
- g) složila před ustanovujícím úřadem slib tohoto znění: "Slibuji, že jako stráž přírody budu s největší pečlivostí a svědomitostí plnit povinnosti při kontrole dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny, že budu při výkonu této činnosti dodržovat právní předpisy a nepřekročím oprávnění příslušející strážní přírody."

(4) Stráž přírody vydá ustanovující úřad služební odznak se státním znakem a průkaz stráže přírody. V průkazu stráže přírody současně stanoví obvod její působnosti. Ustanovující úřad vede evidenci strážní přírody.

(5) Stráž přírody je povinna oznámit ustanovujícímu úřadu do 30 dnů od jejich vzniku všechny změny týkající se podmínek uvedených v odstavci 3.

(6) Ustanovující úřad ustanovení stráže přírody zruší, pokud fyzická osoba přestala tuto funkci vykonávat, splňovat podmínky stanovené v odstavci 3 nebo se prokáže, že byla ustanovena na podkladě nesprávných nebo nepravdivých údajů. Ustanovující úřad může ustanovení stráže přírody zrušit též z vlastního podnětu z jiných důvodů nebo na žádost osoby, která je ustanovena strážní přírody. Osoba, u níž ustanovující úřad zrušil ustanovení strážní přírody, je povinna neprodleně odevzdat tomuto úřadu služební odznak a průkaz stráže přírody.

(7) Na řízení o ustanovování stráže přírody se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

(8) Strážci jsou oprávněni

- a) zjišťovat totožnost osob, které porušují předpisy na ochranu přírody,
- b) ukládat a vybírat blokové pokuty⁴²⁾ za přestupky na úseku ochrany přírody,
- c) vstupovat na cizí pozemky za podmínek stanovených v § 62,
- d) zadržet ke zjištění totožnosti osobu, kterou přistihnou při porušování právních předpisů o ochraně přírody a krajiny, a odevzdat ji orgánu Policie České republiky; přistižené osoby jsou povinny uposlechnout,
- e) požadovat pomoc nebo součinnost orgánů Policie České republiky, popřípadě obecní policie, pokud nemohou splnění svých povinností zajistit vlastními silami a prostředky.

(9) V případě bezprostředního ohrožení zájmů chráněných podle části druhé až páté tohoto zákona je strážce přírody oprávněn k pozastavení rušivé činnosti. O svém opatření bezodkladně vyrozumí územně příslušný orgán ochrany přírody. Opatření potvrdí, změní nebo zruší orgán ochrany přírody nejpozději do 15 dnů od jeho vydání.

(10) Podrobnosti o organizaci, úkolech a předpokladech pro výkon stráže přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou. Ministerstvo životního prostředí stanoví v této vyhlášce též vzor služební odznak se státním znakem a průkazu stráže přírody.

§ 81a

- Stráž přírody je při své činnosti povinna
- prokázat se průkazem stráže přírody a nosit služební odznak,
 - dohlížet na dodržování povinností spojených s kontrolou dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny,
 - oznamovat neodkladně zjištěné závady, nedostatky a škody orgánu, který ji ustanovil, popřípadě v neodkladných případech též orgánům Policie České republiky nebo příslušným orgánům státní správy.

§ 81b

(1) Stát odpovídá za škodu osobě, která poskytla pomoc strážní přírody na její žádost nebo s jejím vědomím, (dále jen "poškozený"). Stát se této odpovědnosti může zprostit jen tehdy, způsobil-li si tuto škodu poškozený úmyslně.

(2) Došlo-li u poškozeného k újmě na zdraví nebo smrti, určí se rozsah a výše náhrady škody podle předpisů o odškodňování pracovních úrazů pracovníků.

(3) Stát odpovídá i za škodu na věcech, která poškozenému vznikla v souvislosti s poskytnutím této pomoci. Přitom se hradí skutečná škoda, a to uvedením v předešlý stav; není-li to možné nebo účelné, hradí se v penězích. Poškozenému může být přiznána i úhrada nákladů spojených s pořízením nové věci náhradou za věc poškozenou.

(4) Stát odpovídá i za škodu, kterou osoba způsobilá v souvislosti s pomocí poskytnutou strážní přírody.

(5) Stát odpovídá obdobně podle odstavců 2 a 3 též za škodu způsobenou strážní přírody v souvislosti s plněním jejích úkolů.

(6) Stát odpovídá i za škodu způsobenou strážní přírody v souvislosti s plněním jejích úkolů; to neplatí, pokud se jedná o škodu způsobenou osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený zákrok vyvolala.

(7) Náhradu škody poskytuje v zastoupení státu orgán, který stráž přírody ustanovil.

§ 82

Používání stejnokroje a označení pracovníků ochrany přírody

- Nosit stejnokroje ochrany přírody mohou pracovníci správ a inspekce.
- Podrobnosti o způsobu zavedení a užívání stejnokroje a označení pracovníků ochrany přírody stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

HLAVA DRUHÁ

§ 83

Řízení ve věcech ochrany přírody

(1) K ústnímu jednání přizve orgán ochrany přírody všechny jemu známé účastníky řízení. V případech, kdy rozhodnutí orgánů ochrany přírody může ovlivnit přírodní poměry v územních obvodech několika obcí, oznámí orgán ochrany přírody termín a předmět ústního jednání také veřejnou vyhláškou vyvěšenou v těchto obcích.

(2) Jestliže je nařízeno ústní jednání, je povinen orgán ochrany přírody doručit předvolání k tomuto jednání účastníku řízení nejméně 15 dnů, ve zvláště složitých případech 30 dnů přede dnem ústního jednání. Stejnou dobu musí být vyvěšena veřejná vyhláška o ústním jednání.

(3) V jednoduchých věcech rozhodne orgán státní ochrany přírody bezodkladně. V ostatních případech rozhodne do 60 dnů od zahájení řízení, ve zvláště složitých případech do 90 dnů od zahájení řízení.

(4) Nevylučuje-li to povaha věci nebo nebrání-li tomu důležitý zájem některého z účastníků řízení, může orgán ochrany přírody spojit různá řízení podle tohoto zákona a vydat žadateli nebo osobě, již má být uložena povinnost, několik rozhodnutí společně.

§ 84

Změny a zrušení rozhodnutí

(1) Orgán ochrany přírody může z vlastního podnětu nebo na návrh po provedeném řízení jím vydané rozhodnutí změnit, popřípadě zrušit

- dojde-li ke změně skutečností rozhodných pro vydání rozhodnutí,
- vyžadují-li to zájmy přírody a krajiny chráněné tímto zákonem, zejména vznikla-li nebo hrozí-li vážná ekologická újma,

- c) nedodržuje-li oprávněný opětovně podmínky rozhodnutí nebo povinnosti stanovené v něm orgánem ochrany přírody,
- d) nevyužívá-li oprávněný rozhodnutí bez zvláštního důvodu po dobu delší dvou let,
- e) dochází-li při činnosti vykonávané na základě rozhodnutí k porušování ustanovení tohoto zákona nebo k podstatnému poškození jiných oprávněných zájmů v ochraně přírodního prostředí.

(2) Ministerstvo životního prostředí si může změnu či zrušení rozhodnutí vyhradit, jde-li o rozhodnutí nižšího orgánu ochrany přírody z důvodů uvedených v odstavci 1 písm. b) nebo e).

§ 85

Státní dozor v ochraně přírody

(1) Krajské úřady a správy dozírají, zda v obvodu jejich působnosti nedochází k ohrožování zájmů ochrany přírody a krajiny, dozírají na dodržování tohoto zákona a prováděcích předpisů a v rozsahu své působnosti ukládají opatření k odstranění zjištěných závad. Tyto orgány zejména dozírají, jak jsou dodržována vydaná rozhodnutí a závazná stanoviska na úseku ochrany přírody a krajiny, plněny povinnosti fyzických a právnických osob vyplývající z předpisů na ochranu přírody a krajiny, zajišťovány ochranné podmínky zvláště chráněných částí přírody a dodržována ochrana významných krajinných prvků, připravovány a naplňovány plány, projekty a opatření k obnově systému ekologické stability.

(2) Ministerstvo životního prostředí dozírá v rámci vrchního dozoru v ochraně přírody na to, jak orgány ochrany přírody, stráž přírody, fyzické i právnické osoby provádějí ustanovení tohoto zákona a prováděcích předpisů. Ministerstvo životního prostředí dozírá zejména, jak jsou dodržována rozhodnutí a závazná stanoviska orgánů ochrany přírody, plněny povinnosti vyplývající ze zákona o ochraně přírody a krajiny, zpracovávány a zajišťovány plány péče o zvláště chráněná území a záchranné programy rostlin a živočichů, dodržovány podmínky ochrany národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek. Zjistí-li Ministerstvo životního prostředí závady, uloží potřebná opatření k jejich odstranění.

ČÁST OSMÁ

Odpovědnost na úseku ochrany přírody

§ 86

Odstranění následků neoprávněných zásahů

(1) Kdo poškodí, zničí nebo nedovoleně změní části přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, je povinen navrátit ji do původního stavu, pokud je to možné a účelné. O možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu rozhoduje orgán ochrany přírody.

(2) Jestliže uvedení do původního stavu není možné a účelné, může orgán ochrany přírody uložit povinnému, aby provedl přiměřená náhradní opatření k nápravě. Jejich účelem je kompenzovat, byť jen zčásti, následky nedovoleného jednání.

(3) Uložením povinnosti uvedení do původního stavu či náhradního opatření není dotčena povinnost náhrady škody podle jiných předpisů ani možnost postihu za přestupek nebo protiprávní jednání či trestný čin.

§ 87

Přestupky

(1) Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 10 000 Kč fyzické osobě, která se dopustí přestupku tím, že

- a) nedovoleně mění či ruší dochovaný stav přírody ve zvláště chráněném území nebo nedovoleně mění dochovaný stav památného stromu,
- b) nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin,
- c) zraňuje, chová bez povolení zvláště chráněné živočichy nebo ptáky nebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje,
- d) neumožní osobám oprávněným podle § 62 nebo § 68 odst. 4 a § 81 vstup na pozemky, které vlastní nebo užívá,
- e) nesplní ohlašovací povinnost určenou tímto zákonem,
- f) vykonává činnost zakázanou v ochranném pásmu určeném k zabezpečení zvláště chráněných částí přírody,
- g) neprovede uložení náhradní výsadby dřevin podle § 9,
- h) nedodržuje omezení nebo zákaz vstupu vyhlášený podle § 64,
- i) nesplní některou z povinností k paleontologickému nálezu podle § 11 odst. 1,

j) vysazuje či vysévá uměle vypěstované zvláště chráněné rostliny nebo vypouští zvláště chráněné živočichy narozené a odchované v zajetí do volné přírody bez souhlasu orgánu ochrany přírody,

k) nevede řádně záznamy o chovu zvláště chráněných živočichů nebo ptáků či pěstování zvláště chráněných rostlin,

l) nesplní povinnost nezaměnitelného označení zvláště chráněného živočicha nebo ptáka, nepožádá ve stanovených lhůtách o vydání osvědčení nebo osvědčení ve stanovené lhůtě neodevzdá příslušnému orgánu ochrany přírody.

(2) Orgán ochrany přírody uloží pokutu ve výši do 20 000 Kč fyzické osobě, která se dopustí přestupku tím, že

a) zničí součást přírody ve zvláště chráněném území nebo zničí zařízení určená k ochraně, označení a vybavení zvláště chráněného území,

b) zničí zvláště chráněné rostliny zařazené do kategorie ohrožených buď přímo nebo způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich životního prostředí,

c) usmrcuje ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy zařazené do kategorie ohrožených přímo nebo způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich životního prostředí nebo chytá zvláště chráněné živočichy,

d) ohrožuje nad nezbytnou míru zvláště chráněné části přírody při zásazích proti škůdcům, rostlinným chorobám, plevelům a při hygienických opatřeních,

e) poškodí nebo bez povolení pokácí dřevinu rostoucí mimo les,

f) provádí škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody,

g) poškozuje nebo ničí jeskyni nebo její součást, nebo porušuje jiné povinnosti stanovené k ochraně jeskyní podle § 10,

h) naruší krajinný ráz nesplněním povinnosti podle § 12 odst. 2,

i) porušuje ustanovení návštěvního řádu národního parku vydaného podle § 19.

(3) Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 100 000 Kč fyzické osobě, která se dopustí přestupku tím, že

a) poškodí nebo zničí památný strom nebo zvláště chráněné území či jeho část,

b) usmrtí zvláště chráněného živočicha kriticky nebo silně ohroženého druhu nebo způsobí jeho úhyn zásahem do jeho životního prostředí,

c) zničí zvláště chráněnou rostlinu kriticky nebo silně ohroženého druhu nebo způsobí její úhyn zásahem do jejího životního prostředí,

d) pokácí bez povolení nebo závažně poškodí skupinu dřevin rostoucích mimo les,

e) neuvede poškozenou část přírody chráněnou dle tohoto zákona do původního stavu nebo nesplní opatření k nápravě tohoto stavu podle § 86 či přiměřená náhradní opatření podle § 67 odst. 4,

f) nesplní povinnost vlastníka či nájemce pozemku zdržet se negativních zásahů na pozemcích připravovaných k vyhlášení zvláštní ochrany podle § 40 odst. 4,

g) nepostupuje tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a živočichů podle § 5 odst. 3,

h) nedodrží omezení či zákaz činnosti vyslovený podle § 66,

i) nedovoleně obchoduje s jedinci druhů, jejichž obchod je omezen nebo zakázán podle mezinárodních úmluv, nebo nedovoleně vyváží zvláště chráněné nerosty; je-li naplněna skutková podstata přestupku podle zvláštního předpisu, 4a) toto ustanovení se nepoužije,

j) nedovoleně sbírá nebo poškozuje zvláště chráněné nerosty,

k) porušuje podmínky stanovené k ochraně přechodně chráněných ploch (§ 13),

l) neplní podmínky výjimky udělené podle § 43 a 56 nebo podmínky souhlasu podle § 44 a 57,

m) závažně poškodí nebo zničí významný krajinný prvek,

n) vykonává ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu,

o) neprokáže předepsaným způsobem původ ptáka nebo původ zvláště chráněné rostliny nebo živočicha nebo rostliny a živočicha chráněného podle mezinárodní úmluvy, popřípadě zvláštního právního předpisu, 4a) popřípadě jinak poruší povinnost nebo zákaz stanovený v § 54.

(4) Za přestupky v ochraně zvláště chráněných rostlin a živočichů, dřevin a památných stromů lze uložit pokutu až dvojnásobnou, pokud byly spáchány ve zvláště chráněných územích.

Pokuty právnickým osobám a fyzickým osobám při výkonu podnikatelské činnosti

(1) Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že

- a) poškodí součást přírody ve zvláště chráněném území, nedovoleně změní nebo ohrožuje jeho dochovaný stav,
- b) poškodí nebo zničí památný strom,
- c) poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les,
- d) nedovoleně zasahuje do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů rostlin,
- e) usmrcuje nebo chová ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni, nebo zvláště chráněné živočichy bez povolení, anebo jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje,
- f) vykonává činnost zakázanou v ochranném pásmu určeném k zabezpečení zvláště chráněných částí přírody,
- g) neumožní osobám oprávněným podle § 62 nebo § 68 odst. 4 a § 81 vstup na pozemky, které vlastní nebo užívá,
- h) nesplní ohlašovací povinnost podle tohoto zákona nebo nesplní povinnost náhradní výsadby podle § 9,
- i) provádí škodlivý zásah do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody,
- j) porušuje podmínky stanovené k ochraně přechodně chráněných ploch,
- k) nedodržuje omezení nebo zákaz vstupu vyhlášený podle § 64 nebo porušuje ustanovení návštěvního řádu národního parku,
- l) poškozuje nebo ničí jeskyni nebo její součást nebo porušuje jiné povinnosti stanovené k ochraně jeskyní podle § 10,
- m) nesplní některou z povinností k paleontologickému nálezu podle § 11 odst. 1,
- n) vysazuje či vysévá uměle vypěstované zvláště chráněné rostliny nebo vypouští zvláště chráněné živočichy narozené a odchované v zajetí do volné přírody bez souhlasu orgánu ochrany přírody.

(2) Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 2 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že

- a) naruší krajinný ráz nesplněním povinností podle § 12 odst. 2,
- b) závažně poškodí nebo zničí významný krajinný prvek,
- c) zničí součást přírody ve zvláště chráněném území nebo zničí zařízení určená k ochraně, označení a vybavení zvláště chráněného území,
- d) zničí jedince zvláště chráněného druhu rostlin buď přímo nebo nedovoleným zásahem do jejich prostředí,
- e) usmrcuje zvláště chráněné živočichy přímo nebo způsobí jejich úhyn nedovoleným zásahem do jejich prostředí,
- f) ohrožuje nad nezbytnou míru zvláště chráněné části přírody při zásazích proti škůdcům, rostlinným chorobám, plevelům a při hygienických opatřeních,
- g) neuvede poškozenou část přírody chráněnou podle tohoto zákona do původního stavu nebo nesplní opatření k nápravě podle § 86 či přiměřená náhradní opatření podle § 67 odst. 4,
- h) nesplní povinnosti vlastníka či nájemce pozemku zdržet se negativních zásahů na pozemcích připravovaných k vyhlášení zvláštní ochrany podle § 40 odst. 4,
- i) nepostupuje tak, aby nedocházelo k nadbytečnému úhynu rostlin a živočichů podle § 5 odst. 3, nedovoleně sbírá nebo poškozuje zvláště chráněné nerosty,
- j) nedodržuje omezení či zákaz činnosti vyslovené podle § 66,
- k) nedovoleně obchoduje s jedinci druhů, jejichž obchod je omezen nebo zakázán podle mezinárodních úmluv, nebo nedovoleně vyváží zvláště chráněné nerosty; je-li naplněna skutková podstata přestupku podle zvláštního předpisu, 4a) toto ustanovení se nepoužije,
- l) nezajistí ochranu paleontologického nálezu před zničením, poškozením nebo odcizením podle § 11,
- m) překročí nezbytně nutnou míru při poškozování obecně či zvláště chráněných částí přírody na územích sloužících zájmům obrany státu podle § 90 odst. 2,
- n) vykonává ve zvláště chráněném území, označeném smluvně chráněném území, evropsky významné lokality nebo ptačí

oblasti činnost zakázanou nebo vykonává činnost, pro kterou je vyžadován souhlas orgánu ochrany přírody, bez tohoto souhlasu,

o) neprokáže předepsaným způsobem původ ptáka nebo původ zvláště chráněné rostliny nebo živočicha nebo rostliny a živočicha chráněného podle mezinárodní úmluvy, popřípadě zvláštního právního předpisu, 4a) popřípadě jinak poruší povinnost nebo zákaz stanovený v § 54,

p) neplní podmínky výjimky udělené podle § 43 a 56 nebo podmínky souhlasu podle § 44 a 57.

(3) Při stanovení výše pokuty se přihlíží k závažnosti protiprávního jednání a k rozsahu hrozící nebo způsobené újmy ochraně přírody a krajiny.

(4) Pokutu podle odstavců 1 a 2 lze uložit nejpozději do tří let ode dne, kdy k protiprávnímu jednání došlo.

(5) Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí, jímž byla pokuta uložena.

(6) Uložením pokuty právnické osobě zůstává nedotčena její odpovědnost, případně odpovědnost jejích pracovníků podle zvláštních předpisů.

§ 88a

Vybírání a vymáhání pokut

Pokutu uloženou inspekcí nebo správou podle § 87 nebo § 88 anebo újezdním úřadem vybírají tyto úřady. V ostatních případech pokutu vybírá a vymáhá orgán ochrany přírody, který ji uložil. Výnosy pokut uložených obecním úřadem obce s rozšířenou působností jsou příjmem rozpočtu obce a výnosy pokut uložených krajským úřadem jsou příjmem rozpočtu kraje. Výnosy pokut uložených správou a inspekcí se dělí způsobem upraveným zvláštním zákonem, 7) s výjimkou území vojenských újezdů, kde je výnos pokut příjmem státního rozpočtu. Výnosy z pokut může obec užít jen pro zlepšení životního prostředí a pro ochranu přírody a krajiny v obci.

§ 89

Odebrání nedovoleně držených jedinců zvláště chráněných druhů

(1) Orgán ochrany přírody může nedovoleně držené jedince zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a ptáků odebrat. Odebrat může i jedince zvláště chráněných rostlin a živočichů nebo rostlin a živočichů chráněných podle mezinárodních úmluv, pokud držitel takového jedince neprokáže jeho původ podle § 54 odst. 1 nebo je-li obchod s nimi omezen nebo zakázán podle mezinárodních úmluv. V případě odebrání na základě zvláštního předpisu 4a) se toto ustanovení nepoužije.

(2) Písemné rozhodnutí o odebrání podle odstavce 1 musí orgán ochrany přírody vydat nejpozději do 15 dnů ode dne odebrání, jinak je odebrání neplatné.

(3) Vlastníkem odebrané věci se stává stát. Podrobnosti může stanovit Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

ČÁST DEVÁTÁ

Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

§ 90

Ustanovení společná

(1) Souhlasy a závazná stanoviska vydávaná podle tohoto zákona k plánům a politikám, které nejsou schvalovány ve správním řízení, se též nevydávají ve správním řízení. Souhlasy a závazná stanoviska vydávaná podle tohoto zákona jako podklad pro rozhodnutí podle zvláštního právního předpisu jsou závazným stanoviskem podle správního řádu. Odkladný účinek odvolání je vyloučen v případě rozhodnutí o zřízení přechodně chráněné plochy podle § 13, omezení a zákazu činnosti podle § 66 a odebrání rostlin a živočichů podle § 89.

(2) Ustanovení § 4 odst. 2, § 6, 7, 8, 12, 63 a 70 se nevztahují na činnosti konané v přímé souvislosti se zajištěním obrany nebo bezpečnosti státu 43b), zejména z důvodu výcviku nebo cvičení ozbrojených sil anebo bezpečnostních sborů. Případné poškození přírody z důvodu obrany státu v těchto případech nesmí překročit nezbytně nutnou míru. Bude-li docházet k poškození přírody z důvodů zajišťování obrany nebo bezpečnosti státu, zejména z důvodu výcviku nebo cvičení ozbrojených sil anebo ozbrojených bezpečnostních sborů, Ministerstvo obrany nebo Ministerstvo vnitra v součinnosti s Ministerstvem životního prostředí zabezpečí, aby stupeň poškození přírody nepřekročil nezbytně nutnou míru.

(3) Při hornické činnosti v dobývacím prostoru výhradních ložisek nerostů 44) lze povinnosti podle § 10 odst. 2, § 11 odst. 1 a 2 a § 51 odst. 2 uplatnit jen v dohodě s osobou oprávněnou k výkonu hornické činnosti podle zvláštního předpisu. 45)

(4) Nápravné opatření podle § 86 se neuloží, pokud bylo k nápravě ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů či planě rostoucích rostlin nebo na přírodních stanovištích vymezených v zákoně o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů 46a) vydáno rozhodnutí o uložení nápravného opatření podle zákona o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů 46a). Zahájené řízení o uložení nápravného opatření podle § 86 orgán ochrany přírody přeruší, pokud bylo k nápravě ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů

či planě rostoucích rostlin nebo na přírodních stanovištích vymezených v zákoně o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů^{46a}) zahájeno řízení o uložení nápravných opatření podle zákona o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů^{46a}).

(5) Státní přírodní rezervace vyhlášené podle § 4 odst. 3 zákona č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, se převádějí do kategorie národních přírodních rezervací (§ 28), přírodních rezervací (§ 33), národních přírodních památek (§ 35) nebo přírodních památek (§ 36). Kategorizaci těchto území stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(6) Chráněná naleziště, chráněné parky a zahrady a chráněné studijní plochy vyhlášené podle § 5 zákona č. 40/1956 Sb. se vyhláší za národní přírodní památky či přírodní památky (§ 35 a 36). Kategorizaci těchto území stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(7) Chráněné přírodní výtvořy a chráněné přírodní památky vyhlášené podle § 6 zákona č. 40/1956 Sb. se tímto prohlašují za přírodní památky (§ 36), pokud nebudou zařazeny do kategorie národních přírodních rezervací (§ 28), přírodních rezervací (§ 33) nebo národních přírodních památek (§ 35) Ministerstvem životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(8) Stromy a jejich skupiny vyhlášené podle § 6 zákona č. 40/1956 Sb. za chráněné přírodní výtvořy nebo chráněné přírodní památky se tímto prohlašují památnými stromy (§ 46).

(9) Národní parky a chráněné krajinné oblasti vyhlášené podle § 8 zákona č. 40/1956 Sb. jsou nadále chráněny jako národní parky (§ 15) a chráněné krajinné oblasti (§ 25).

(10) Oblasti klidu vyhlášené obecně závaznými právními předpisy okresních národních výborů⁴⁷) se tímto prohlašují za přírodní parky (§ 12).

(11) Dosavadní ochranu zvláště chráněného území, vyhlášeného podle dřívějších předpisů před účinností tohoto zákona ústředním orgánem státní správy, jež přešlo do kategorie přírodní rezervace nebo přírodní památka, může Ministerstvo životního prostředí zrušit obecně závazným právním předpisem v případě, kdy je na tomto území nově vyhlášeno zvláště chráněné území okresním úřadem, krajským úřadem nebo správou podle tohoto zákona, nebo za podmínek stanovených v § 45.

(12) Ustanovení § 4 odst. 2 a 3 a § 12 se nevztahují na činnosti konané v přímé souvislosti se správou státních hranic.^{47a}) Případné poškozování přírody z důvodu správy státních hranic v těchto případech nesmí překročit nezbytně nutnou míru.

(13) K zajištění přehledu o pozemcích v obvodu své působnosti pro účely ochrany přírody a pro vymezování zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem jsou orgány ochrany přírody a organizační složka státu pověřena správou ústředního seznamu oprávněny využívat bezplatně údajů katastru nemovitostí.^{47b})

(14) Činnosti zakázané nebo omezené bližšími ochrannými podmínkami uvedenými v právních předpisech, kterými byly vyhlášeny národní parky, chráněné krajinné oblasti, státní přírodní rezervace, chráněné přírodní výtvořy, chráněné přírodní památky, chráněná naleziště, chráněné parky a zahrady a chráněné studijní plochy a jejich ochranná pásma podle zákona č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, se nadále považují za činnosti vázané na souhlas orgánu ochrany přírody podle § 44 odst. 3.

(15) V řízeních podle jiných právních předpisů, v nichž mohou být dotčeny zájmy chráněné tímto zákonem, jsou orgány ochrany přírody dotčenými orgány.

(16) Zákazy vstupu a vjezdu stanovené tímto zákonem se nevztahují na pracovníky orgánů ochrany přírody, správ národních parků a stráže ochrany přírody při plnění povinností plynoucích z tohoto zákona.

(17) Orgány ochrany přírody poskytují předběžné informace podle správního řádu^{47c}).

§ 90a

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, pověřenému obecnímu úřadu, obecnímu úřadu, magistrátům statutárních měst nebo úřadům městských částí hlavního města Prahy podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 91

Ustanovení přechodné

Státní správu lesního hospodářství nad vojenskými lesy⁴⁸) na území Národního parku Šumava, u kterých již pominuly důvody jejich prohlášení za vojenské lesy, vykonává Správa národního parku Šumava v rozsahu podle § 78 odst. 4.

§ 92

Ustanovení zrušovaci

Zrušují se:

1. Zákon č. 40/1956 Sb., o státní ochraně přírody, ve znění zákona ČNR č. 146/1971 Sb., zákona ČNR č. 137/1982 Sb., zákona ČNR č. 96/1977 Sb. a zákona ČNR č. 65/1986 Sb.,

2. § 2 odst. 1 písm. f) zákona ČNR č. 68/1990 Sb., o užívání státního znaku a státní vlajky České republiky,

3. § 3, § 5 odst. 1 a § 7 nařízení vlády České republiky č. 163/1991 Sb., kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky jeho ochrany,

4. § 3, § 5 odst. 1 a § 7 nařízení vlády České republiky č. 164/1991 Sb., kterým se zřizuje Národní park Podyjí a stanoví podmínky jeho ochrany,

5. § 3, § 5 odst. 1 a § 7 nařízení vlády České republiky č. 165/1991 Sb., kterým se zřizuje Krkonošský národní park a stanoví podmínky jeho ochrany,

6. Vyhláška č. 142/1980 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o ochraně stromů rostoucích mimo les, o postupu při výjimečném povolování jejich kácení a o způsobu využití dřevní hmoty těchto stromů,

7. Vyhláška č. 131/1957 Ú.I., o dobrovolných pracovnících státní ochrany přírody (konzervátorech a zpravodajích),

8. Vyhláška č. 228/1959 Ú.I. o evidenci chráněných částí přírody a o náhradě za majetkovou újmu vzniklou z omezení stanovených podmínkami ochrany.

§ 93

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. června 1992.

Burešová v.r.

Pithart v.r.

Příloha Správy, jejich sídla a jejich správní obvody, tvořené národními parky, chráněnými krajinnými oblastmi a jejich ochrannými pásmy, podle ustanovení § 78 odst. 1 zákona:

Název správy předpis národního	Sídlo správy	Správní obvod	Zřizovací právní parku
Správa Národního parku č. 163/1991 Sb. Šumava	Vimperk	Národní park Šumava	nařízení vlády ČR
Správa Národního parku č. 164/1991 Sb. Podyjí	Znojmo	Národní park Podyjí a jeho ochranné pásmo	nařízení vlády ČR
Správa Krkonošského č. 165/1991 Sb. národního parku	Vrchlabí	Krkonošský národní park a jeho ochranné pásmo	nařízení vlády ČR
Správa Národního parku Sb. České Švýcarsko	Krásná Lípa	Národní park České Švýcarsko	zákon č. 161/1999

Chráněné krajinné oblasti:

Název správy předpis chráněné	Sídlo správy	Správní obvod	Zřizovací právní krajinné oblasti
Správa Chráněné krajinné 5373/1973 oblasti Beskydy	Rožnov pod Radhoštěm	Chráněná krajinná oblast Beskydy	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 17644/1980 oblasti Bílé Karpaty	Luhačovice	Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty	výnos MK ČSR č.j.

Správa Chráněné krajinné 17332/1981 oblasti Blaník	Louňovice pod Blaníkem	Chráněná krajinná oblast Blaník	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné č. 197/1989 Sb. oblasti Blanský les	Český Krumlov	Chráněná krajinná oblast Blanský les	vyhláška MK ČSR
Správa Chráněné krajinné č. 157/1991 Sb. oblasti Broumovsko	Police nad Metují	Chráněná krajinná oblast Broumovsko	vyhláška MŽP ČR
Správa Chráněné krajinné 6883/1976 oblasti České Středohoří	Litoměřice	Chráněná krajinná oblast České Středohoří	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 4947/1972 oblasti Český kras	Karlštejn	Chráněná krajinná oblast Český kras	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 70/2005 Sb. oblasti Český les	Přímda	Chráněná krajinná oblast Český les	nařízení vlády č.
Správa Chráněné krajinné 508/2002 Sb. oblasti Český ráj	Turnov	Chráněná krajinná oblast Český ráj	nařízení vlády č.
Správa Chráněné krajinné 9886/1969 oblasti Jeseníky	Jeseník	Chráněná krajinná oblast Jeseníky	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 13853/1967 oblasti Jizerské hory	Liberec	Chráněná krajinná oblast Jizerské hory	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 6070/1976 oblasti Kokořínsko	Mělník	Chráněná krajinná oblast Kokořínsko	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 21973/1978 oblasti Křivoklátsko	Zbečno	Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 4946/1972 oblasti Labské pískovce	Děčín	Chráněná krajinná oblast Labské pískovce	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné č. 464/1990 Sb. oblasti Litovelské Pomoraví	Litovel	Chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví	vyhláška MŽP ČR
Správa Chráněné krajinné 6227/1975 oblasti Lužické hory	Jablonné v Podještědí	Chráněná krajinná oblast Lužické hory	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 18001/1955 oblasti Moravský kras	Blansko	Chráněná krajinná oblast Moravský kras	výnos MŠK č.j.
Správa Chráněné krajinné 16369/1969 oblasti Orlické hory	Rychnov nad Kněžnou	Chráněná krajinná oblast Orlické hory	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 5790/1976 oblasti Pálava	Mikulov	Chráněná krajinná oblast Pálava	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné č. 155/1991 Sb. oblasti Poodří	Studénka	Chráněná krajinná oblast Poodří	vyhláška MŽP ČR
Správa Chráněné krajinné 7657/1974 oblasti Slavkovský les	Mariánské Lázně	Chráněná krajinná oblast Slavkovský les	výnos MK ČSR č.j.

Správa Chráněné krajinné 53855/1963 oblasti Šumava	Vimperk	Chráněná krajinná oblast Šumava	výnos MK č.j.
Správa Chráněné krajinné 22737/1979 oblasti Třeboňsko	Třeboň	Chráněná krajinná oblast Třeboňsko	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné 8908/1970 oblasti Žďárské vrchy	Žďár nad Sázavou	Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy	výnos MK ČSR č.j.
Správa Chráněné krajinné č. 156/1991 Sb. oblasti Železné hory	Nasavrky	Chráněná krajinná oblast Železné hory	vyhláška MŽP ČR

Vybraná ustanovení novel

Čl.II zákona č. 218/2004 Sb.

Přechodná a společná ustanovení

1. Dosavadní vydaná rozhodnutí o výjimkách ze zákazu podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, nejsou tímto zákonem dotčena.

2. Řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

3. Zahájená projednávání záměrů (návrhů) na vyhlášení zvláště chráněných území podle § 40 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, se dokončí podle dosavadní právní úpravy.

Čl. VII zákona č. 312/2008 Sb.

Přechodné ustanovení

Právní osoba nebo fyzická osoba, která v den nabytí účinnosti tohoto zákona provozuje zařízení poskytující péči o živočichy neschopné v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě a požádá o povolení k provozování záchranné stanice podle § 5 odst. 8 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za držitele platného povolení, a to do dne nabytí právní moci rozhodnutí vydaném v řízení o povolení provozování záchranné stanice. Lhůta pro vydání rozhodnutí v řízení o povolení provozování záchranné stanice podle § 5 odst. 8 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, činí v případě žádosti podané podle věty první tohoto ustanovení 12 měsíců ode dne doručení žádosti.

Čl. XIII zákona č. 223/2009 Sb.

Přechodné ustanovení

Řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a do tohoto dne neskončená se dokončí a práva a povinnosti s nimi související se posuzují podle dosavadních právních předpisů.

Čl. II zákona č. 349/2009 Sb.

Přechodná ustanovení

1. Přírodní památky nebo přírodní rezervace vyhlášené na území národních parků nebo jejich ochranných pásem podle dosavadních právních předpisů může Ministerstvo životního prostředí zrušit prováděcím právním předpisem.

2. Řízení zahájená do dne nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů, s výjimkou případů uvedených v bodu 3.

3. Řízení zahájená do dne nabytí účinnosti tohoto zákona podle § 43 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí orgán ochrany přírody příslušný podle zákona č. 114/1992 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, přičemž lhůty pro vydání rozhodnutí, jejichž běh započal, běží ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona znovu.

4. Na území hlavního města Prahy vykonávají úřady městských částí státní správu v ochraně přírody v rozsahu svěřeném obecním úřadům podle § 76 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, po dobu jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. II zákona č. 381/2009 Sb.

Přechodné ustanovení

Ochranná pásma chráněných krajinných oblastí, vyhlášená podle dosavadních právních předpisů do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, zanikají dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. VII zákona č. 350/2012 Sb.

Přechodné ustanovení

V případech, kdy bylo podle předchozích právních předpisů potřeba závazné stanovisko a řízení nebyla ke dni účinnosti tohoto zákona dokončena, se závazné stanovisko nevydává a řízení se dokončí podle tohoto zákona. Tuto skutečnost správní orgán zaznamená ve spisu a oznámí ji žadateli.

1) Zákon č. 61/1977 Sb., o lesích.

1a) Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění zákona č. 444/2005 Sb.

Nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi.

Nařízení Komise (ES) č. 865/2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s těmito druhy.

1) Zákon č. 61/1977 Sb., o lesích.

1c) Přílohy II, IV a V směrnice Rady 92/43/EHS.

1a) Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

1b) Příloha I směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

1e) Směrnice Rady 92/43/EHS.

1f) Příloha II směrnice Rady 92/43/EHS.

1g) Směrnice Rady 92/43/EHS.

2) § 2 zákona ČNR č. 96/1977 Sb., o hospodaření v lesích a státní správě lesního hospodářství.

3) § 21 zákona ČNR č. 96/1977. Sb.

3a) § 58 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

3b) Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

4) Např. zákon č. 61/1964 Sb., o rozvoji rostlinné výroby, zákon č. 87/1987 Sb., o veterinární péči, ve znění zákona č. 239/1991 Sb., zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 23/1962 Sb., o myslivosti, ve znění zákona č. 96/1977 Sb., a zákona č. 143/1991 Sb., zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství.

4a) Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy).

4b) Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 449/2001 Sb.

Zákon č. 102/1963 Sb.

4b) Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.

4c) Směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků.

5) Zákon č. 61/1964.

Vyhláška č. 62/1964 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu č. 61/1964 Sb.

Zákon č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat.

6) § 15 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění zákona č. 80/2006 Sb. a zákona č. 186/2006 Sb.

6a) § 10 odst. 1 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění zákona č. 175/2002 Sb.

6b) Například § 47 odst. 2 písm. b) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), § 24 odst. 3 písm. g), § 25 odst. 4 písm. h), § 58 odst. 1 písm. f) a § 59 odst. 1 písm. f) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

7) Zákon ČNR č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky.

8) § 27 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí.

9) Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

9a) § 43 odst. 1 a § 61 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

10) Zákon č. 23/1962 Sb.
Zákon č. 102/1963 Sb.

11) Zákon č. 61/1977 Sb.
Zákon ČNR č. 96/1977 Sb.

12) § 20 zákona ČNR č. 96/1977 Sb.

13) Např. zákon č. 298/1990 Sb., o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého, zákon č. 403/1990 Sb., o odstranění některých majetkových křivd, zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku.

14) § 10 zákona ČNR č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích.

14a) Například část první zákona č. 50/1976 Sb., § 24 zákona č. 289/1995 Sb., § 23 až 26 zákona č. 254/2001 Sb., § 36 až 38 zákona č. 449/2001 Sb.

15) Např. zákon č. 61/1977 Sb., zákon č. 53/1966 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění zákona č. 75/1976 Sb. (úplné znění zákon č. 124/1976 Sb.), zákon č. 138/1973 Sb., zákon č. 50/1976 Sb.

16) Zákon č. 22/1964 Sb., o evidenci nemovitostí, ve znění zákona ČNR č. 157/1983 Sb.

Vyhláška č. 23/1964 Sb., kterou se provádí zákon č. 22/1964 Sb., ve znění vyhlášky č. 133/1965 Sb. a vyhlášky č. 19/1984 Sb.

Zákon č. 46/1971 Sb., o geodézii a kartografii.

Zákon ČNR č. 36/1973 Sb., o orgánech geodézie a kartografie.

17) Zákon č. 183/2006 Sb.

18) § 8 až 10 zákona č. 138/1973 Sb.

19) § 13 zákona č. 138/1973 Sb.

19a) Například zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

19b) Zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů rozvojových koncepcí a programů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

19c) Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

19d) Zákon č. 244/1992 Sb.

Zákon č. 100/2001 Sb.

19e) Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace).

19f) § 20 odst. 1 zákona č. 18/2004 Sb.

19g) § 5 zákona č. 18/2004 Sb.

19h) Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

20) Např. zákon č. 87/1987 Sb.

20a) Čl. 7 odst. 1 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi.

20b) § 43 zákona č. 183/2006 Sb.

20c) Část čtvrtá správního řádu.

20d) Čl. 8 odst. 3 písm. d) nařízení Rady (ES) č. 338/97.

20e) Čl. 66 nařízení Komise (ES) č. 865/2006.

21) Např. zákon č. 23/1962 Sb., zákon č. 102/1963 Sb., zákon č. 61/1964 Sb., zákon č. 61/1977 Sb., zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využívání nerostného bohatství (horní zákon), ve znění zákona ČNR č. 541/1991 Sb.

21a) Zákon č. 449/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

21b) Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.

21c) Zákon č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

21d) Například zákon č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů.

21e) Například vyhláška č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.

21f) Zákon č. 334/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/2004 Sb.

22) Zákon ČNR č. 284/1991 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech.

23) Zákon č. 53/1966 Sb.

24) § 108 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb.

25) § 109 až 116 zákona č. 50/1976 Sb.

25a) § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

26) Zákon č. 169/1949 Sb., o vojenských újezdech.

Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění pozdějších předpisů.

27) Zákon č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích (silniční zákon), ve znění zákona č. 27/1984 Sb. (úplné znění č. 55/1984 Sb.).

28) Ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD.

29) § 127a občanského zákoníku.

30) Např. zákon č. 135/1961 Sb., vyhláška č. 99/1989 Sb., ve znění vyhlášky č. 24/1990 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu).

31) Např. § 16 zákona ČNR č. 96/1977 Sb., vyhláška č. 99/1989 Sb.

32) Např. zákon č. 61/1977 Sb., zákon č. 138/1973 Sb., zákon č. 50/1976 Sb.

33) Zákon č. 17/1992 Sb.

34) § 2 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

35) § 14 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

37) Zákon ČNR č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa.

38) Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

39) Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

39a) § 32 zákona č. 131/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

39c) Například nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě.

39d) § 66 zákona č. 449/2001 Sb.

40) Zákon č. 96/1977 Sb.

Zákon č. 23/1962 Sb.

Zákon č. 102/1963 Sb.

Zákon č. 53/1966 Sb.

40b) § 54 zákona č. 219/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1961 Sb., o obraně státu.

41) Zákon č. 161/1999 Sb., kterým se vyhlašuje Národní park České Švýcarsko, a mění se zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

41a) Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

41) Zákon č. 161/1999 Sb., kterým se vyhlašuje Národní park České Švýcarsko, a mění se zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů.

41c) § 4c zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 291/2009 Sb.

41d) Čl. 48 nařízení Komise (ES) č. 796/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k podmíněnosti, odlišení a integrovanému administrativnímu a kontrolnímu systému uvedených v nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce, v platném znění.

42) § 13 odst. 2, § 45, 46, 84 a 85 zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

43) Zákon č. 71/1967 Sb.

43a) § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

43b) Zákon č. 222/1999 Sb.

44) § 11 zákona č. 44/1988 Sb.

45) § 15 až 19 zákona č. 44/1988 Sb.

Zákon ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

46) Např. zákon č. 61/1977 Sb., zákon č. 138/1973 Sb., zákon č. 50/1976 Sb., zákon č. 44/1988 Sb., zákon č. 53/1966 Sb., zákon č. 23/1962 Sb.,

zákon č. 102/1963 Sb.

46a) Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů.

47) § 24a zákona ČNR č. 67/1969 Sb., o národních výborech, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění č. 31/1983 Sb.).

47a) Zákon č. 312/2001 Sb., o státních hranicích.

47b) Zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů.

47c) § 139 správního řádu.

48) § 25 zákona č. 61/1977 Sb.